

Minnesvärda ögonblick längs färden

– möten, upplevelser och filosofiska reflektioner i urval

Att cykla i Sverige

Mjuk rivstart

Under bar himmel

Fucking Trelleborg

Klockorna i Baldringe

Osannolika möten

Rofylld överfart

Dramatik på Ölandsbron

Triss i nattsångare

Stora grå i Rättvik

Höjden av lycka

Topptur med panorama

Dubbelt beckasinspel i Härjedalen

Jävla blåst och ljuva Stekenjokk

Hårdkörning med grymt avslut

En urban naturupplevelse

Värmebölja och semesterfeeling

Falsterbo i mitt hjärta

Besök i dipparnas dal

Triss i liror och ekoädel-X

Grym artstreak på Öland

Slutspurt på Västkusten

Poesi för kroppens depåer

Oaser för själen

Det var det!

Olika händelser och upplevelser kräver olika mycket text för att återges och omfattningen av text säger inget om värdet på upplevelsen ifråga, bilder säger mer än tusen ord, sägs det, men de dynamiska icke-linjära minnesbilderna, om man nu kunde dela dem, med känslorna och alla sinnen kopplade till upplevelsen, vilka kan vevas fram och tillbaka på några sekunder, frysa för ett ögonblick när känslan är som bäst, ja, i den jämförelsen är text rätt torftigt media för att återge ögonblick och upplevelser. Så varför ens försöka?

Att cykla i Sverige

Sverige är ett fantastiskt land att cykla i och det är heller inget nytt att cykla runt i Sverige, oavsett ärende och mål. Fråga tyskarna, holländarna och belgarna. Under min färd söderut på Kattegatt- och Sydkustleden i juli/augusti mötte jag dagligen 150-200 fullpackade långfärdscyklister på väg norrut. Sverige erbjuder ett otroligt nät av grus- och skogsvägar, totalt 30.000 mil. Och som cykelskådare utan brådska vill man undvika trafikerade vägar i möjligaste mån, dels för att kunna njuta av omgivningarna, kunna cykla avspänt och säkert samtidigt som man lyssnar efter allehanda fåglar. Så mycket skiftande natur vi har.

Som ung fältbiolog på 70-talet cyklade man jämnt, hemmavid på Järvafältet och härliga exkursioner på Öland och Gotland samt i Falsterbo veckorna innan skolstart. Ljuvligt att ha återupptäckt hjulens glädje. Dessutom är ju cykelskådning så otroligt produktivt, särskilt om våren när man till 90% skådar med hörseln. Det produktiva i cykelskådning blir än mer påtagligt och utslagsgivande när det kommer till nattfågellyssning. Att färdas genom natten, från skymning till gryning. Det finns någon slags nedärvd primitiv känsla att med glädje välkomna gryningen efter att ha överlevt ännu en natt med faror och dunkla demoner som lurar i mörkret. Nu är det andra tider. Men framför allt är det ljuden i natten, stillheten, dofterna, älvdansen, skiftningarna i temperatur, ljuset och närmast tysta bilfria vägar. En annan värld där

andra varelser tar ton. Och med all tydlighet, med tystnaden som fond. En drömlig värld, annan än den de flesta andra befinner sig i vid denna tid på dygnet.

Södra halvan av Sverige har ett nätverk av cykelleder, välkända som lokala varianter. Det är verkligen fantastiskt vilka leder vi har! Kattegattleden från Göteborg till Helsingborg, där tar Sydkustleden vid och tar en till Simrishamn för att i sin tur ersättas av Sydostleden, som av någon underlig anledning viker av till Växjö i Karlshamn. Dessa leder är en dröm för cykelskådaren. Särskilt sträckan från Varberg till Falsterbo. Några av mina favoriter är sträckorna genom Gulbranna naturreservat respektive Friseboda naturreservat. Kruket i Skåne och Halland är all bebyggelse, vilket gör det svårt att hitta tältplatser snabbt och smidigt, men det löser sig alltid. För egen del är det lite tjusningen och utmaningen att hitta en fin spot. Det finns alltid små oaser i alla små byar och städer. Sedan finns det alltid vindskydd, så appen Vindskyddskartan är att rekommendera. På sommaren kan man dock glömma dessa vindskydd. För övrigt är Småland ett U-landskap när det kommer till satsning på cykelleder. Oskarshamn-Västervik är sämst i klass: 7 mil ej cykelbar bilväg och 10 mil krokig och kuperad omväg.

Norrland å sin sida bjuder på enastående cykling för den som söker enskildhet och tystnad. Knappt en bil på småvägarna. Backigt men fantastiskt vackert i fjällvärlden.

Min huvudsakliga färdväg genom Sverige 2025

Alla avstickare och rundor här och där, kors och tvärs, är inte medtagna på denna karta då det skulle bli alltför plottrigt. Syftet med kartan är att ge en övergripande och begriplig bild av min färd genom Sverige. Sträckor utan riktningspilar innebär att jag cyklat i båda riktningarna.

Summering av 2025

Antal cyklade mil: 1761

Antal positiva höjdmeter: 83833

Antal besökta landskap: 22

Antal vandrade km: 223

Antal km i roddbåt: 13

En mjuk rivstart

Under planeringens gång 2024 växte längtan till att få ge mig av på mitt stora cykeläventyr, vilket framkallade stunder av lågmäld abstinens. Planering är dock en angenäm del av ett förestående äventyr, oavsett det handlar om löpning, vandring eller fågelskådning. Det bakomliggande syftet med mitt cykeläventyr 2025 var att försöka observera så många fågelarter som möjligt under nämnda kalenderår. Men ett årslångt cykeläventyr inbegriper många lager av orsaker och förväntningar, vilka inte låter sig graderas eller särskiljas. Det handlar om helhet. Och framför allt är det sunt med en stor portion ödmjukhet. En plan är en plan. Förhoppningar och förväntningar är självklara ingredienser. Hur sedan äventyret ifråga tar form, utvecklas och stöps om allt eftersom äventyret fortgår är en fascinerande och spännande process. I mitt fall infriades många förväntningar men i det stora blev mitt nio månader långa äventyr snarare en slags road trip med människan och naturupplevelserna i centrum.

Min grundplan var att fåglarna – och den strategi som krävs för att försöka nå den magiska gränsen på 300 fågelarter på ett kalenderår – fick styra upplägget av min färd genom Sverige. Jag äger ingen kristallkula och är ovillig att försöka blicka alltför långt in i framtiden, då det sällan blir som man tänkt. Även om jag är mycket i stunden och kontemplativt lagd så försöker jag se realistiskt på saker och ting. När det kommer till min strategi för att nå 300 arter så är det givetvis en balansgång och ett ständigt kalkylerande under själva färden men mitt mål var att inte "spara" arter till något senare tillfälle och försöka se så många arter som möjligt fram till halvtidsvilan i skiftet juni/juli. Så, ville jag verkligen spara arter som vattenpiplärka och berglärka till slutet av 2025? Hur skulle jag må efter närmare ett år på cykeln? Nä, det var väl bättre att stilla längtan och hänga in dessa två arter och börja 2025 med en mjuk rivstart på Västkusten och skönt produktiv skådning där, eller? Jag hade dessutom en del sparad semester ackumulerat över tid, vilket jag inte förstår hur det gått till då jag normalt sett tar ut minst fem veckors semester varje år.

Nåväl, på morgonen annandag jul 2024 startade jag så min färd mot Västkusten. Målet var att nå Apelvikens camping utanför Varberg på nyårsafton, där jag bokat boende redan ett halvår tidigare. Vad vore planering utan framförhållning? Färden gick fint. Plusgrader hela vägen. Höll mig på asfalterade landsvägar då grusvägar (som jag föredrar) var blöta, vilket drar ner tempot och suger energi. Mycket rödvingetrast och några tallbitar. Nötte på ordentligt under den begränsade ljusa delen då jag ville undvika att cykla i mörker på vägar med minimal vägren. Nyårsafton bjöd på riktigt skitväder med snöblandat regn. Skönt med bar mitts och regnkläder. Skönt med en egen lägenhet i Apelviken. Skådarpolarna Janne Cronlund och Görre Bridén hörde av sig. De skulle komma ner till Getterön på nyårsdagen.

Så, första dagen på det nya året 2025! Vaknade utvilad med förväntansfullt pirr i kroppen. Big Year 2025! Började det nya året vid Subbe fyr. Toppskarv och havssula. Vidare till Getterön. Bra med änder och en flock skärnappor. Nyårsdagen gav 44 arter. Janne och Görre anlände. Vi hann med en timmas gemensam skådning sedan tog vi in på lyxiga Hotell Fregatten i Varberg. Fan vad najs.

Vilken säng. Badade bastu och njöt. Fantastisk middagsbuffé och umgänge med gamla sköna vänner. Skrönor, skratt och minnen.

Cyklade söderut på årets andra dag. Letade utan framgång svart röstjärt i Träslövs läge men fick in sädesärta, skär- och ängsbiplärka samt en misstänkt vattenpiplärka, som jag istället fick in i Galtabäck. En hel del skådare där. Inga berglärkor där men väl i Smedsgård strax söder om Galtabäck. Målarterna i hamn! Vidare till Korshamn vid Morup. Skärnappor, roskarlar och snösparvar. Svårt att hitta en tältplats, fick cykla en bra bit inåt landet innan jag hittade en fin plats i ett gammalt grustag med ungtall. Spenderade två dagar kring Falkenberg som bland annat gav tretåig mås, bläs- och spetsbergsgås, skäggmes och dvärgbeckasin. Hittade en fin tältplats vid Stafsinge strand. Två nätter där. Sedan upp mot Varberg. Slaggade i stora gömslet i Getterön. Hade kommit en decimeter snö under natten och morgonen. Stötte ihop med Micke Nord, som skulle slänga ut mat åt havsörnarna. Ett trevligt möte och vi konstaterade att senast vi sågs var nog på vistrupiga näktergalen på Utlängan i maj 1989. Åren går.

Dags att börja tänka på hemfärd. Hade bokat sista natten i Varberg på Fregatten. Valuta för pengarna: eftermiddagsfika, middagsbuffé och frukostbuffé samt skön bastu på kvällen. Fantastisk personal vid båda övernattningsarna. Fick ställa cykeln vid receptionen som är bemannad dygnet runt. Och personalen var så måna om mig särskilt som stormen Floriane var på väg in mot Västkusten. På morgonen den 7 januari, tid för avfärd mot Borås. Det blåste som fan och personalen i receptionen undrade om det var så klokt att jag gav mig ut i stormen. Det var åtminstone sned medvind. Jäklar vilken fart på Kattegattleden norrut, stundtals uppe i över 50 knuck. Fick bromsa rätt ofta, otäckt i de kraftiga kastbyarna från sidan. Ville inte hamna ute på någon åker. Sträckan genom Viskadalen på väg 41 var påfrestande. Blåst, regn med hagel, noll vägren och tung trafik. På vägen ner hade jag spanat in en chokladbutik i Fritsla och denna dag hade Zebeda Chocolate öppet. Underbart att komma in i värmen. Jag slog på stort! Bokade ett billigt boende i Borås. Kängorna var genomblöta. Skönt att få

torka upp prylarna och planera framåt. Väderprognosen för hemfärden såg tuff ut. Ingen högsåsong på boendefronten. Bokade återigen vandrarhemet i Falköping respektive Olshammar samt hittade ett prisvärt vandrarhem i Odensbacken sista natten innan planerad hemkomst. Blev en natt i tält utanför Tibro. Snötäckt landskap från Borås och hela vägen hem. Och isande kallt. Tog vägen förbi Hornborgarsjön efter Falköping. Sträckan mellan Olshammar och Hallsberg var en prövning för pannbenet. Kallt, hård blåst med snö som drev igen vägar och cykeln fick ledas på flera sträckor. Otroligt skönt att komma fram till boendet i Odensbacken och ladda för sista dagen hem till Torshälla, vilken skulle bli en kall historia med ned till 15 minus på morgonen. Tallbitarna lös med sin frånvaro på hemfärden. Några få rapporter längs södra Hjälmaren. Eskilstunaskådaren Johan Mellquist messade och meddelade att en liten flock setts till och från i Hampetorp, vilket låg längs vägen. Kom dit i gryningen. Mycket trast i den lilla orten och så, ett välbekant och karaktäristiskt läte. Yes, tallbit! Cyklade in i villaområdet och hittade slutligen tre fåglar i en rön och med dem tre trastarter. Hörde fler tallbitar än jag såg. Försökte fota men det var fortfarande skumt ljus och satans så kallt. Fan vad skönt att få in tallbitarna, som visade sig bli årets enda. Tallbitarna hemma i Eskilstuna försvann i samma veva. Som sagt, "spara" arter är ingen bra strategi.

Tro mig, det var riktigt jäkla skönt att komma hem. Supernöjd med 110 årsarter på 12 dagar. Längtan var stillad, åtminstone för stunden. Ett orosmoment var att jag dragit på mig någon form av inflammation i vänsteraxeln. Misstänkte att det hade att göra med en alltför statisk och spänd sittställning. Bar mitts är fantastiska men nackdelen är att du är väldigt låst i handpositioneringen i kombination med att cykla på trafikerade vägar med minimal vägren, vilket bidrar till att du spänner dig onödigt mycket. Fick inte heller plats med backspegeln på vinterhojen med bar mitts.

Som en parentes kan nämnas att jag drog iväg upp till Västmanland helgen efter hemkomst. Målet var hökuggla, av vilken det verkade finns två till tre stationära. Som sagt, dumt att spara arter till ett senare tillfälle. Den närmsta ugglan ville inte visa sig men det gjorde däremot hökugglan i norra delen av landskapet. Bonus på miniäventyret blev berguv, sparv- och kattuggla samt orre. Och som med tallbit utgjorde hökugglan årets enda, utöver misstänkt spel norr om Jormvattnet, men misstänkta arter räknas som bekant inte.

Sammantaget blev det en produktiv rivstart på året och huruvida den får betraktas som mjuk låter jag vara osagt. Hemfärden var hursomhelst en utmaning värd namnet, men med ett tjockt pannben, bar mitts, eluppvärmda strumpor och en stabil vinterhoj i stål kommer man långt.

Under bar himmel

När jag ibland får frågan om vilken årstid eller månad som hör till mina favoriter brukar mitt svar gällande månad bli september och maj. Men numera vet jag utan eftertanke att jag har en särskild relation till årets alla månader. Alla innehar de sina egenheter som jag lärt mig uppskatta. Att få cykla genom magiska försommarnätter i juni, att vandra eller springa på en slingrande stig genom tystnad och disdraperad gammelskog i november eller den där klara vinterdagen i januari när man glatt konstaterar att solen hänger kvar lite längre och till och med värmer en aning. För mig är mars och april mer än bara vår, barmark, fågelsång och knoppar som brista. Mars och april är mina favoritmånader när det kommer till att sova ute, vilket jag gör på regelbunden basis sedan mitt utesovarår 2020. Att sova i tält är ljuvligt året om. Likaså under en tarp. Vindskydd fungerar men hör inte alls till min favorit. Men det särklass ultimata och mest fantastiska är att sova under bar himmel. Utan konkurrens. Och det är just i mars april, när ljuset vänder åter, dagarna blir längre och skymningen går långsammare och bjuder på sitt vaga skimmer och skiftningar blått, rosa och lila, likt en akvarell i ständig förändring, som jag älskar att sova under bar himmel. Sedan är det luften, den syrerika och svala luften, som är så undergörande, särskilt när det fläktar. Inga mygg eller knott. Inga myror eller fästingar förrän i slutet av april. Jag har inte genomfört några historiska kontroller så jag har inget belägg för mitt antagande att jag upplever att antalet stjärnklara nätter i mars och april överväger i jämförelse med oktober och november. Jag kanske är ute och cyklar men när det kommer till att sova under bar himmel är mars och april utan tvekan mina favoritmånader.

Ingen natt är den andra lik, oavsett man sover i tält, tarp eller under bar himmel. Dels kan det vara visuella intryck men väldigt ofta är det ljuden i naturen som är så spännande. Att bara höra vinden susa genom trädkronor och särskilt när man på håll hör en våg av vind närma sig. Spelande ugglor, morkullans drag och trastars sång i skymning mot kväll och natt. För att sedan vakna till tjäderklockan, tal- och dubbeltrast, sparvugglans mjuka vissling eller en duett mellan två gråspettar, som ju var fallet i mars 2025. Skrikande råvar och brunstrop från hjort och rådjur hör kvällarna till och i sällsynta fall även ylande vargar och skrikande lodjur.

Jag minns så väl de första stjärnklara nätterna under bar himmel för sex år sedan. Pirrigt givetvis. Utsatt och naket, en känsla som man snabbt bemästrar efter några nätter. Ett perfekt tillfälle att pröva gränserna för ens fantasi. Den fantasilösa är snabbt i hamn medan den med imaginär talang får passa sig. Låt inte fantasin skena. Låt ögonen vila på himlavalvet. Lyssna inte efter ljud som inte finns. Lyss till vindens sus i trädkronorna. De första stjärnklara nätterna förde mig utan omvägar tillbaka till mina unga år i fältbiologerna då vi många gånger sov under bar himmel i skogarna på Järvafältet eller uppåt Roslagskusten. Minnen från mörka vinternätter med sagolik stjärnhimmel hos mormor i Moskosel. Minnen som suger tag i en. När minnena så skingras och man återvänder till här och nu, glädjeruset som övergår i en svindlande känsla när hela ens synfält fylls av en väldig stjärnhimlen. Vidden av dess rymd som är omöjlig att ta

in. Och vetenskapen om att jag ser tillbaka i tiden. Miljarder av år tillbaka i tiden. Där ligger jag i en öppen planlösning utan väggar och blickar upp mot himlen. Eller vad då, det kan ju lika gärna vara så att jag blickar ner. Vad händer om Jordens gravitationskraft plötsligt upphör? En liten glänta på en liten planet i periferin av en ofantlig galax vid namn Vintergatan som mäter 100.000 ljusår tvärsöver och innehåller sisådär 400 miljarder stjärnor. Och det mest avlägsna man kan se med blotta ögat om hösten, om man vet var man ska leta, är en suddig fläck vid namn Andromeda. Tänk då att det finns ytterligare 100 miljarder galaxer i universum. Svindlande på ett närmast obehagligt vis? Och varje människa bär lite stjärnstoff inom sig, som all materia. Ödmjuk förundran över det ofattbara.

Tält i all ära men man missar en del spektakulära himlafenomen såsom årligen återkommande meteoritregn och norrsken eller bara nöjet att räkna satelliter, istället för får. Eller som när jag i mars 2025 låg i sovsäcken och lyssnade efter ugglor i Färnebofjärdens Nationalpark och plötsligt fick se 7-8 ljusstarka ljuskäglor i perfekt linje glida fram över himlen. Vad fasen var det för något? Det var långt senare som jag blev upplyst om att det rörde sig om Musks Starlink-satelliter. Läckert och kittlande var det hursomhelst.

Fördelen med att sova under bar himmel utöver det glamoröst tilltalande när vädret tillåter och allehanda flygfån och kryp bidar sin tid är att det är så himla enkelt och smidigt att hitta en liten plätt för lägga ut en tillklippt presenning som markskydd, uppblåsbart isolerat liggunderlag och slutligen en – eller dubbla – sovsäckar med sovsäcksskydd. Aldrig någon kondens men väl frost på sovsäcksskyddet som man lätt skakar bort eller får torka vid tillfälle.

Det blev totalt 27 nätter under bar himmel, varav 21 i mars och april. Här räknar jag inte in nätter i mitt nättält, som jag ändå uppskattade klara nätter med mygg. Detta nättält kombinerades med ett kompatibelt yttertält fram till juni. Bytte till ett rymligare enmanstält i Stockholm inför Norrlandsturen och som jag sedan använder året ut. Totalt blev det 3 1/2 månad i tält under äventyret 2025.

Fucking Trelleborg

Spenderade en vecka i Falsterbo i mitten av april. Skön skådning och knappt en skådare. Trevliga möten med Måns Karlsson och Björn Malmhagen. Och på Nabben skådade jag några mornar med en engelsk gentleman vid namn Chris. Det var bara tweedkostymen som saknades. Blev några avstickare inåt Skåne. Hämtade upp nedskickad gröt, gas och annat hos löparkompisen Georgij i Åkarp. Drog en sväng till Almentornet i Krankesjön och belönades med vit stork, pilgrimsfalk, blåhök och en grann hane stäpphök som jagade en kort stund över Sjötorps ängar. Svarthalsad dopping i Vombsjön. Drog sedan till vännen Raul Vicente med familj i Lund. Gött att få duscha och tvätta och avnjuta en delikat middag signerad Raul. Trevlig kväll och övernattningsbland lavar och mikroskop. Dagen efter blev det Kungsmarken, leta ringtrast och brunglada i dimma. Ni kan själva gissa utfallet. Till Krankesjön igen. Mötte en skön cyklist med likadan POC-hjälm och packad cykel. Jobbade på Haglöfs. Fick mess från Johan på larmcentralen: Skedstork vid Ilstorp. OK! Slet i hård motvind och kastbyar. Missade storken med 40 minuter. På den tidsrymden tog sig skedstorken i medvind till Löddeåns mynning. Skulle jag dra dit? Bra cykelbana och medvind. Denna skedstork hade nu dragit runt ett par dagar i Skåne och inte stannat särskilt länge på någon lokal. Och när jag nu valde att inte dra till Lödde, ja, då stannade storken förstås hela kvällen. Inte heller hörde jag någon spelande småfläckig sumphöna vid Sjötorps ängar. Svarttärnorna var puts veck. En dag med oflyt. Och vad fasen har allt detta med Trelleborg att göra? Frågan är befogad.

Drog nästkommande morgonen västerut till Habo och skådade mig längs kusten ner till Falsterbo. Notabelt mycket sjungande rödstjärtar längs hela färden. Tog nattkvist i vindskyddet vid banvallen. Vaknade till dis, dimma och duggregn. SMHI:s väderprognos suger. Nabben gav ärtsångare och hussvala. Chris var där med två danska skådare. Bistert och kylslaget. Drog till Annas bageri för att kolla väderprognos och lägga upp en plan för de närmaste dagarna. Påskafton och jag hade flyt att komma före alla lokals som skulle ha påskfikabröd. Nå, planen var utifrån prognos med ostvind att dra till Smygedungen för sträckskådning och därefter till Kåseberga. Samtidigt under mitt skissande på upplägg och lattesmuttande befann sig en viss Richard Brahmstaedt på Ljunghusens golfbana och hade där hittat en lustiger liten fågel som han inte fick kläm på, så han tog en bild och la ut på Facebook. Det skulle som bekant ta ett tag innan den slutligen larmades ut. Jag ovetandes om detta drog i mig det sista av latten och tackade för mig. Grenslade hojen och styrde österut i miserabelt väder. Hade precis tagit mig igenom Trelleborg när jag får mess från Johan Mellquist: "Häcksparv vid Ljunghusens Golfklubb, eftersökt ej återfunnen." WTF, jag var ju nyss där! Jaha, det var ju bara att vända om. Fler mess droppade in från omtänksamma skådarvänner. Kom dit och det var en del skådare där och letade. Nämnade Johan dök också upp. Vi väntade och spanade på plats. "Fåglar har en benägenhet att återvända dit där de först sågs" konstaterade Johan. Vi gav upp efter en timma eller så. Johan drog till frun och vännerna i Helsingborg och jag till vindskyddet vid banvallen.

Häcksparv vid Ljunghusens Golfklubb

Pissväder utlovades till nästkommande dag. Får bli fokus på häcksparven nästkommande morgon. Men klockan 18:21 får jag mess från Johan: "Häcksparven har hörts sjunga en kvart tidigare". Bara att packa ihop och dra till golfklubben. Nu bara ett 15-tal skådare på plats. Och efter typ 40 minuters letande på bred front hörs ett högt skrik bortifrån parkeringen. Någon hade slutligen hittat den granna sparven, som obekymrat mumsade frön i en gräsklädd sänka ett stenkast från parkeringen. Jubel från alla närvarande. Förändringen i skådares anleten var kontrasterande påtaglig och speglade förstås vad jag själv kände timman som föregick återupptäckten. Från uppgivenhet till eufori. Sådan är fågelskådning ibland. Malmhagen gled förbi och fick ur sig "Tungt eko-X Niklas!". Cyklade med ett leende tillbaka till vindskyddet för övernattnings.

Vaknade tidigt på påskdagen. Regn och dis i luften. Déjà vu. Häcksparven kvar. Jaha, då var det dags för ett nytt försök att cykla österut. Riktigt pissväder. Likt en halvdränkt katt stegade jag in på CircleK i Trelleborg för att få något varmt i mig. En stor latte. Behövde en latte till. Tjejen i kassan tyckte nog lite synd om mig för hon bjöd på den andra. Hyggliga människor det ändå finns. En av väldigt många på cykeläventyr. Vid lunch upphörde äntligen regnet. Fortsatte längs kusten och fick in sjungande kornsparv i Böstes strandängar. På eftermiddagen blå himmel och spanvännligt hav. Slog läger i vindskyddet vid havet öster om Abbekås. En gammal dvärgmåss passerade en bit ut och blev årsart 199. Najs.

Abbekås med Ystad i fjärran

Annandag påsk. Vaknade till dimma. Somnade om. Vaknade igen av att solen värmde. Gött väder och kavlugnt hav. Gulhämpling i Ystad på schemat. Hängde in en sjungande brandkronad på vägen. Fick jobba ett par timmar i Ystad innan jag så hörde ett karaktäristiskt gnisslande i området där jag varit två gånger tidigare på morgonen. Som sagt, inte spara arter, även om jag några dagar senare hade en hel drös med gulhämplingar i Kivik. Nåväl, efter en välförtjänt gofika på Söderberg & Sara Stenugnsbageri drog jag norrut på småvägar till Fyledalen. Span från Benestad inåt dalen bjöd på kungsörn och brunglada. Så plingar det till i telefonen mess från Johan, Bertil och Raul: "Cettisångare sjungande stationär, Albäcksskogen i Trelleborg". WTF! Frontalloben aktiverades på en millisekund: vad är klockan? (13:20), distans till slutmål (75 km), vindriktning (måttlig SSV=mot- och kantvind), tempokalkyl: kan inte såsa i 15 km/h behövde ligga på 19/20, sannolikhets-/dippriskalkyl: "verkar stationär vid ett kärr, sjunger regelbundet och arten sjunger ju även under dygnets mörka timmar, bör hinna dit i rimlig tid, bedömning 80/20". Klart. Bara att stänga ner hjärnan och koppla på pannbenet. Mot fucking Trelleborg!

Nötte på med stolt bravur. Fick uppdateringar av Johan. In i Trelleborg och detaljspot på var fågeln fanns. Kom fram och såg bilar med skådardekaler. Tre timmar och trettio minuter. "Snyggt jobbat Niklas!" Mötte en snubbe som kom från parken. "Är den kvar?" Svaret kom snabbt: "En timma sedan den senast hördes". Rullade in på stigen som ledde till kärret och precis när jag nådde fram till skådarna som stod där så sjöng cettisångaren, högt och klart. En skådare tittade mot mig och utbrast "Vilken tajming!" Det dröjde tre kvart innan den drog igång

igen och visade sig fint i ett buskage. Vilken skön lättnad och samtidigt inse att man är rätt dränerad. Behövde något att äta och sedan hitta någonstans att sova. Det mörknade. Kollade Vindskyddsappen. Hm, finns ett vindskydd i Albäcksskogen. Cyklade in mot centrum och hittade snart en pizzeria. Inte min typ av mat, men vad tusan, snabba kalorier är vad som behövs. Och vem satt där, jo killen som tyckte jag hade bra tajming. Han visade sig heta Hans Hemström och kom från Härnösand. Blev en god kvällspizza med trevligt samtal.

Vände tillbaka till Albäcksskogen och hittade vindskyddet. Verkade vara ett välbesökt område. Inte i min smak för övernattnig. Väntade ett par timmar innan jag packade upp övernattningsprylarna. En hornuggla satt tio meter bort och hoade. Såg den uppe i grenverket. Cool. Googlade på hotellfrukostar i Trelleborg. Kroppen behövde en rejäl påfyllning. Kröp till slut ner i sovsäcken. Lyssnade på hornugglan. Fascinerande, på så vis att jag har hört många hornugglor i mitt skådarliv, de hörs inte jättelångt men brukar spela typ 10-20 minuter och sedan tyst. Denna hornuggla hoade i stort sett konstant hela kvällen och vid de tillfällen jag vaknade på natten. Intressant var också att den ibland växlade tonläge. Aldrig varit med om något liknande.

Vaknade tidigt. Och öppnade tidigt gjorde Palm Tree Hotel i Trelleborg. Cyklade dit och tjejen i reception var supergo. Visst kunde jag äta frukostbuffé hos dem och det gick bra att ställa cykeln inne vid receptionen. Och vad jag åt, ni anar inte. Jag var som ett svart hål förklätt till cykelskådare. Jag blev där i två timmar. Avslutade kalaset med åtta minicroissant, amerikansk pannkaka och två våfflor med grädde och sylt. De gick nog i förlust på mitt besök. Dagen efter bajsade jag tre gånger.

Palm Tree Hotel i Trelleborg

Klockorna i Baldringe

Påskhelgen var över och till slut kunde jag rätt däst lämna magneten Trelleborg bakom mig. Två tunga årsarter och Sverigelifers på tre dagar. Hade en del ärenden framför mig i nordost. Det var bara att trampa på i soft tempo och smälta en bastant hotellfrukost. Ostadigt väder. Grådis. Kom till Krageholmssjön. Fick bli ett stopp och tubspan. Mycket fågel i sjön. Och se där, tre rödhuvade dykänder. Två hanar och en hona. Schysst. Ny årsart och det skulle visa sig bli min enda observation av arten 2025. Så mycket roligare med primärskådning och få hitta småroliga arter på egen hand. Johan larmade ut dem på BA. Svarta storken vara tillbaka i Klingavälsåns mynning. Skulle jag dra? Återigen denna avvägning och diverse kalkyleringar. De är rätt "skulkiga" och rastlösa, vilket är min erfarenhet från Lettland. Och denna svarta stork hade inte stannat länge där den setts rasta. Nä, oddsen var låga och det var en omväg. Visade sig att den stannade och födosökte flera timmar. Det är valen man gör, inget att gräma sig över, mer än att det är jåkligt läcker fågel, mer det än en pinne i protokollet.

Drog vidare till Baldringe våtmark. En hel del rastande fågel, vadare, änder, små- och gråhakedoppingar och flera ägretter. Står där i nordvästra delen och kammar igenom området med tuben men så plötsligt hör jag ett välbekant ljud. Kan det verkligen vara möjligt? Här, mitt i Skåne? Och så med ens började ett klockspel växa fram

och man får känslan av att spelet sker i växelverkan, eller så är det bara slumpmässigt. Tamej tusan, det är ju klockgrodor som spelar! Så häftigt. Så oväntat. Senaste jag hörde klockgrodor var i sydöstra Lettland i maj 2024. Hittade fem spelande bestånd av denna i Lettland väldigt sällsynta groda. De är så häftiga att höra men närmast helt omöjliga att hitta och se. Svårt att lokalisera dem via lätet och deras mörka ovansidor smälter ihop med annat bröt i vattnet. Bara ögonen som sticker upp. Vet inte hur man ska beskriva lätet. Hur hade Rosenberg beskrivit det säregna lätet? Som en dov klockton, aningen vemodigt och monotont ([lyssna här](#)). När många individer spelar blir det i mitt tycke nästan sövande suggestivt. Väldigt rogivande att lyssna till en grupp spelande klockgrodor. Tiden upphör för en stund. Och vad vet klockgrodor om tid?

Var tvungen att kolla klockgrodans status och förekomst i Skåne och det visade sig att Baldringe våtmark utgör ett kärnområde. Lärde mig också att klockgrodan till skillnad från många andra grodor framkallar sitt djupare och mer ihåliga ljud genom att andas in. Klockgrodespelet i Baldringe utgör definitivt ett av de mer minnesvärda ögonblicken på mitt äventyr.

Bjuder på ett foto från ett av mina möten med klockgroda i Lettland 2024, där den är en riktig raritet.

Osannolika möten

Det fina med episodiska minnen och minnesbilder är att de inte är bundna till en kronologisk tidslinje, utan stundtals tycks leva sina egna liv genom elektriska eller kemiska signaler som framas eller aktiveras av särskilda händelser via synapser och signalsubstanser i hjärnan. Ett universum i mitt huvud. Och när jag nu har för avsikt att beskriva några möten som jag definierar som osannolika virvlar tankar och bilder till en början kors och tvärs utan hänsyn till kronologi och betydelse. Vissa får mig att le medan andra får mig att undra. Kanske till och med grubbla en aning. Hur osannolika är egentligen vissa möten? Och vad definierar det osannolika i mötet? Sannolikt missar vi långt många fler möten – och händelser för den delen – som skulle betraktas som osannolika, men kanske även de som faller inom kategorin "sannolika möten". Vanligen är det väl så kallade osannolika möten som får oss att haka till och börja fundera över om det handlar om ödet eller slumpen. Eller så utbrister vi "Världen är allt bra liten!" För egen del har alltid ordet "sammanträffande" tilltalat mig vid denna typ av möten. Är mötet ifråga av det mer osannolika slaget brukar jag benämna det som "ett sammanträffande i bästa Paul Auster anda" eller något i den stilen. Oaktat begrepp och ordval så är dessa "osannolika möten" så gott som alltid förenade med genuin glädje eller en slags betänksam upprymdhet. Börjar jag låta som en hobbyexistentialist på två hjul med Nietzsche som förebild? Hursomhelst, mitt år på cykeln bjöd på en handfull möten som var av det slaget "att man inte tror att det är sant" och "vad är sannolikheten liksom?" Här följer så några av dem.

Efter en natt vid vid Hasslarps sockerbruksdammar den 12 april styrde jag söderut med sikte på Falsterbo. Hittade en sjungande svart rödstjärt i Landskrona, vilken var ny årsart. Fick larm om praktejder i Lomma hamn. Nötte på längs fina Sydkustleden. Kom till Lomma men pralinen hade dragit flera timmar tidigare och hunnit runda Skåne. Letade pungmes kring Lomma kustdammar. Halvtappert och utan framgång. De grå molnen sprack upp och det blev ljuvligt vårväder. Behövde få i mig mat. Depåerna var tömda. Köpte en grillad kyckling och satte mig på en soldränkt parkbänk i Lomma. Vad var det Peps Persson sjöng om Lomma?

När endast ett renätet kadaver återstod var det så dags att fortsätta Sydkustleden mot Falsterbo. Kom till ett övergångsställe. Rött ljus. Såg en snubbe på motsatt sida med kikare runt halsen. Det blev grönt, jag stod kvar. När cyklisten kom över på min sida hojtade jag glatt "Och här kommer en skådare!" Cykelskådaren bromsade in intill mig och sa bara "Niklas?". Killen visade sig vara Petter Olsson, som 2024 gjorde ett Big Year i Skåne på cykel och fick ihop imponerande 268 fågelarter, vilket också utgjorde Sverigerekordet inom eko-skådning. Blev ett trevligt samtal och jag fick en del tips om pungmes och en liten uppmaning att skaffa larmsystemet Band, åtminstone för Skåne. Men vad är sannolikheten att träffa Petter Olsson på ett övergångsställe i Lomma? En minut hit eller dit och vi hade missat varandra. Är världen liten eller är det bara ren flax i osannolikhetens namn. På Strava gav jag passet rubriken "Lång dag och möte å la Paul Auster".

Efter klockgrodorna i Baldringe drog jag vidare till Ravlunda skjutfält för att leta efter en tidig fältpipärka. Ett önsketänkande som inte infriades men som i sig bjöd på skön skådning och därefter ett par sjungande gulhämplingar i Furuboda. Vidare in i Blekinge och där en omväg norröver för att få in småfläckig sumphöna. Inte spara några arter till senare. Fantastisk läckra skogar. Första gången jag såg blandskog med tall och ek. Fick inte till någon träff med gamle skådarvännen Anders Blomdahl. Tog sikte på Torhamns udde. Sol men kylig blåst. Eftermiddag. La mig i lä på fågelstationens soldäck. Skönt. Slumrade till i solen. Vaknar till med ett ryck då jag hör en djup stämma "Hallå där!" Plirar halvgroggy upp mot en gestalt vid dörren in till fågelstationen. Är det...? Kan det vara...? "Herremo" hör jag mig fråga. "Japp!" får jag till svar. Typ 40 år sedan vi senast sågs. 40 år! Han kom ut till Utlängan några gånger när jag var där med mina vapenbröder Janne och Ante hela april och maj 1985. Ett trevligt återseende. Christer Herremo, som han heter, kom bara förbi för att byta ut ett slöjnat. Till min glädje erbjöd Christer mig att bo på stationen över natten. Tog tacksamt emot erbjudandet. Morgonen därpå bjöd på ringmärkning. En brunglada och gulhämpling drog förbi. Och så fångades en redan ringmärkt ärtsångare som visade sig vara ringmärkt på just Torhamns udde våren 2024. Denna individ hade alltså flugit mellan Sverige och tropiska Östafrika hela fyra gånger. Svårt att ta in vad en liten fågel på 11 gram är kapabel till. Superlativen bleknar. Snacka om osannolikt! Efter en trivsamt morgon med intressanta samtal var det dags för avfärd. Fick tips om ett synnerligen bra fik i Kristianopel. Tro mig, bra fik är inget jag missar. Passet med tillhörande story fick i Strava rubriken "Två uddar och oväntat möte".

På väg söderut från Umeå var det bister med regn från Hörnefors. Åt middag i Nordmaling. Fortsatte i regnet och hittade framåt kvällen en fin liten rastplats vid Lögdeälven. Slog nattläger där. Vaknade till Lögdeälvens svaga porlande, blå himmel och fågelsång mot dalgångens tysta rymd. Och så en sångstrof... en till... va fan, videsparv? Höll andan, höll andan ännu mer, men inga fler strofer. Skit också. En strof till, spik och klar, men den misstänkte blev ojäst och bränd. Så är fågelskådningen. Västlig blåst. Böljande landskap. Skrämde upp en tjädertupp vid Gideheden. Rullade in mot Örnsköldsvik. Någon thairestaurang som serverar buffé på en söndag? Thai Town. "Öppnar snart" enligt Google. Var där fem i tolv. Jag och en snubbe står där i solen och kollar runt. Två vårklädda tjejer kommer gåendes över gångstället. Den ena börjar plötsligt vinka åt mitt håll. Kollar åt snubbens håll. Ingen notis. Det är något bekant med ena tjejen. Något som hjärnan inte kan ta in. Finns ingen rimlighet. Allt sker så snabbt, faller på plats och glädjens utrop: "Annelie?!" Hon bara ler. Vad är sannolikheten? Inte enda thaibuffén i Ö-vik. Annelie, en god vän från löpningen. Vi har sprungit en del tillsammans genom åren, senast vid Marvikarna bara ett par månader innan jag gav mig av på mitt äventyr. Och hon på sitt. Hon driver Beroendepodden och coachar människor i behov. Med sig hade hon Frida. De hade sprungit Höga Kusten Ultra dagen innan. 70 kilometer i tuff och våt terräng. Tuffa donnor! Vi hade en trevlig stund på restaurangen. Minns knappt vad jag åt. Frida skulle med tåget till Stockholm. Jag satt kvar. En talrik till. Två kaffe på det. Sedan bar det av söderut.

Kom till Domsjö. Se där. Här bor ju Christer och Kerstin. Det trevliga skådarparet som jag träffade i Ransarluspen i väntan på tereksnäppan. "Ska jag kanske överraska dem med ett besök?" Nja, kanske blir för mycket av det goda? Lär träffa dem på Öland i höst. Ytterligare några kilometer. Kör sakta innanför vägarbetsmarkeringar vid Paddal. Och plötsligt hör jag en nötkråka uppe ifrån skogsbranten. Wow! Spanar uppåt. Efter ett par minuter hörs den igen. Fan vad skönt att få in den. En klurig Sverigeart. Hade den på min önskelista i Umeå. Årsart 270. Cyklade vidare söderut och slog upp tältet söder om Ullånger. Laddade upp dagens cykelpass till Strava som fick rubriken "En osannolik dag!"

Det finns givetvis många fler mer eller mindre osannolika möten och även en del (för)väntade möten som aldrig infriades, men att redogöra för dem här blir bara långradigt. Det är bara att konstatera att chansen till märkliga sammanträffanden men även oväntade möten är överhängande när man är ute på ett nio månader långt äventyr. Ja, som att träffa min bortgångne brors tidigare fru på Triberga läge. Eller västkustskådaren Stefan Göransson som jag av en tillfällighet skådade havsfågel med på Madeira i september 2000 och som 2025 dök upp som "gubben i lådan" lite varstans under hela mitt äventyr. Vi undrade båda "Vem stalkar vem?". Oklart.

Finbesök på Triberga läge

Slutligen, hur osannolikt det än kan tyckas så uteblev mina högst sannolika möten med mygg under Norrlandsturnén. Behövde aldrig använda myggnätshatten och använde bara myggspray vid fem tillfällen, tre av dem gällde ettriga knott när tältet skulle upp. Och vem hade kunnat tro att mina värsta möten med mygg under året skulle utspela sig på Nabben i Falsterbo. Två mornar med djävulskt ettriga mygg. Osannolikhet med många ansikten.

Rofylld överfart

Det fanns en komponent som initialt var föremål för en del funderingar kring upplägget. Behövde jag Öland för att nå 300 arter? Anledningen till den uppkomna frågan var hur jag skulle ta mig till och från Öland med enbart muskelkraft eftersom det är förbjudet att cykla på Ölandsbron sedan 2009. Cykelfärjan mellan Kalmar och Färjestaden går bort liksom bilburen hjälptransport över bron. De insatta eko-skådarna vet att Lunda-skådaren Petter Olsson satte storstilat Sverigerekord 2024 med hela 268 arter, enbart med cykel och i Skåne. Visst tusan ses det väldigt många arter under ett år i Skåne, särskilt under vår och höst. Skåne är som bekant väldigt stort, vilket undertecknad fick uppleva vid flera så kallade drag på 7-15 mil på en dag. Öland däremot, särskilt södra delen, bjuder på jämförelsevis korta avstånd och hög skådartäthet i maj och september/oktober. För att exemplifiera södra Ölands potential i ett Big-Year-sammanhang fick jag in hela sju rara arter på sex dagar (30/9-5/10) och cyklade då drygt 31 mil vilket gör 44 cyklade kilometer per art, primärskådning inkluderat. Jag tvivlar starkt på att jag hade kunnat uppnå samma artantal med samma snittdistans i Skåne eller någon annanstans i Sverige när artantalet står och vibrerar på 286, vilket slutspurten på Västkusten tydligt påvisade.

Jag ville helt enkelt till Öland. Där har jag många vänner och där fanns även en del häckande målarter. Enda sättet att ta sig till Öland med muskelkraft var att cykla över bron på natten eller ro över Kalmarsund. Jag la tidigt en del tid på efterforskning och kontakt med diverse Kalmar- och Ölandsskådare för att hitta någon med roddbåt i Stora rör eller Revsudden. Svårt. Var inne på att köpa en roddbåt på Blocket. Men så dök räddaren i nöden upp. Det visade sig att min gamle skådarkompis Göran Ekström, som jag rest med en hel del, numera har hus i Triberga och en roddbar båt som han använder för att fotografera flygande sjöfåglar i Kalmarsund. Båten var inte en roddbåt i traditionell mening. Å andra sidan var båten perfekt dimensionerad för att få med sig cykel och packning i och med att årtullarna var placerade nära fören. Ser aningen lustigt ut på bild, men det var inget jag märkte av när jag rodde. Yes, överfarten till och från Öland var löst! Men det krävdes en del logistik och jag var beroende av Görans hjälp liksom välvilliga väder- och vindgudar. Bäddat för en del spänning, men är det äventyr så är det!

Så, i slutet av april var det dags att börja förbereda sig för roddturen över Kalmarsund. Kollade dagligen väder och vind på smhi/yr och stämde av med Göran regelbundet. Vi enades slutligen om tidig morgon den 3 maj, som bjöd på ett litet "fönster" innan det skulle blåsa upp, om man vågade tro på smhi/yr vars prognoser hitintills visat sig vara rätt kassa. Jag har inga problem med att vädret blir vad det blir, men om man ska planera utifrån smhi/yr's prognoser mer än 12- 24 timmar i förväg är det tyvärr vanskligt. Nåväl, jag cyklade till Revsudden dagen innan avfärd och slog nattläger i fin tallskog ett par kilometer från hamnen. Göran dök upp med båten i gryningen. Tidigare än överenskommet och tur var väl det. Härligt väder och måttlig sydvästvind. Ner med packning och cykel i båten. Skön pirrig känsla, som att ha dragit en espresso spetsad med endorfiner och dopamin. Det var en del sjögång mitt ute i sundet. Lommar, vitkindade gäss, svärter och sjöorrar drog förbi. Förstår varför Göran gillar att ligga därute, driva med strömmar och vind i väntan på sjöfågel. Till saken hör att båten är relativt flatbottnad, vilket gör den svår att styra. Drev en del norröver och fick slita i motvind för att slutligen runda piren och komma in i Stora rörs hamn. Roddturen tog 1 1/2 timma och landade på 4,8 km. Underbar känsla att ha genomfört roddturen. En minnesvärd jungfrutur. Och kort därefter blåste det upp ordentligt med vita gäss i sundet.

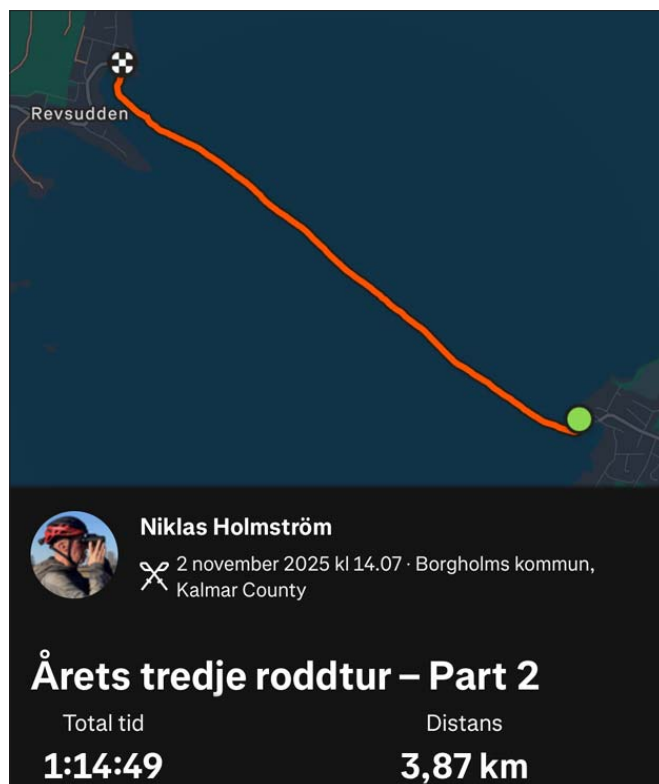
Tillbakafärden till fastlandet efter avklarad majs-kådning var smått påfrestande mentalt och bjöd istället på en dramatisk upplösning på Ölandsbron, vilket är föremål för en separat berättelse.

Team Holmström/Ekström i Stora rör 3 maj

Hur blev det då med Öland på hösten? Lämnade Falsterbo efter en fantastisk rovfågeldag på Nabben den 24 september. Cyklade till Revsudden via Svedbergs i Hörte på 3 1/2 dag och 42 mil. Hojade i stort sett genom hela Blekinge på en dag. Väder och vindprognosen såg bra ut och Göran mötte upp med båt i gryningen den 28 september. Överfarten var verkligen angenäm och rofylld med vacker soluppgång över Öland. Fem månader tidigare sträckte stora flockar med vitkindade gäss mot ryska tundran, nu drog kacklande flockar mot sydväst. Aningen vemodigt.

Öland gav och Öland tog. Planen hade varit att lämna Öland typ en vecka innan november. Man vill inte bli fast på ön. Blåst gjorde överfart omöjlig och sedan var Göran hemma i Väse. Att cykla över bron ännu en gång var uteslutet. Detta blev ett stressmoment som tog fokus från skådnningen. Väder- och vindprognoser som inte stämmer. Lyckades engagera vännen Håkan Nilsson i Mörbylånga att transportera Görans båt till Stora rör. Planen var att ro över till fastlandet på morgonen den 3 november med måttlig sydvästvind. Men från ingenstans adderade SMHI dimma. Skit. Laddade ner appen Marine Traffic för att ha koll på eventuella fartyg genom sundet i dimman. Det hela är en story för sig, mentalt krävande men med ett lyckligt slut. Där och då beslöt vi oss för att köra direkt på eftermiddagen istället för efterföljande morgon. Så blev det. Lämnade Stora rör på eftermiddagen den 2 november. Gråtunga moln och vind från sydväst. Många gråsålar ute i sundet. Sålhuvuden som plötsligt dök upp en eller två meter från båten. Tänkte flera gånger: "Bara inte någon får för sig något!" Nådade till slut hamnen i Revsudden. Vilken otrolig lättnad att vara över på

fastlandet. Kändes som det tog en evighet att ro över men när jag sedan kollade data och färdväg på Strava visade det sig att jag rott över absolut rakaste möjliga väg (3,9 km) och på rekordtiden 1 timma och 13 minuter. Firade överfärden med att ta in på otroligt fräscha och mysiga La Casa Klippan i Rockneby och ladda för färden mot Halmstad.

Anländer till Stora rör 28 september. Foto: Göran Ekström

Dramatik på Ölandsbron

Ölandsvistelsen i maj får betraktas som en smärre besvikelse när det kommer rariteter. Visst, jag fick in en del nödvändiga basarter och subrariteter men vad gäller rena rariteter så räknades de lätt på en hand. Tyngsta arter blev citronärta, sydnäktergal och biätare. Missade ortolansparv på norra udden med en dag. Lundsångare gäckade. Den stora behållningen under min vistelse blev istället det sociala, vilket inte ska underskattas. Träffade gamla vänner och lärde känna en del nya skådare. Betade av menyn på Lilla Bistron i Mörbylånga. En sväng till norra Öland gav mersmak. Sett till helheten blev Ölandsvistelsen ändå en trevlig historia. Efter 20 maj kändes det rätt avslaget och rastlösheten började ge sig till känna. Väder och vind ingav inga förhoppningar. Den som genomför ett Big Year på cykel kommer i skiftet maj/juni alltid få brottas med ett svårtlost dilemma. Sydöstra och södra Sverige är giftigt raritetsmässigt en bit in i juni, särskilt Öland där det är byst med skådare och att upptäckarpotentialen är hög. Hur länge ska man stanna på ön? Behövde runda av och påbörja färden mot Stockholm och Norrland. Bästa tiden i Norrland är från månadsskiftet maj/juni fram till midsommar, så det är inte mycket tid att spela på. Och det tar sin tid att cykla till Norrland.

Göran befann sig hemma i Värmland och skulle vara åter på Öland i början av juni. Situationen var ytterst prekär. Strandsatt utan båt. Cykla över Ölandsbron på natten eller invänta Göran? Omöjligt att förutspå väderläge och vind när Göran väl är på plats. Ölandsbron vägde allt tyngre. Kan ju inte ta mer än 20-25 minuter att bränna över bron i bra tempo. Bollade broalternativet med flera vänner. Behövde synas om jag skulle köra på natten. Införskaffade en stark flare-lampa, som jag monterade bak på hjälmen. Övade in ett försvarstal om jag mot all förmodan skulle bli stoppad av polisen. Var och lyssnade efter lundsångare i utkanten av Färjestaden och passade då på att reka påfarten till bron och en lämplig hideout. Fortsatt magert på raritetsfronten. Trött av påfrestande ambivalens och fortsatt ogynnsamt väderläge fattade jag beslutet att dra över bron natten den 28 maj. Givetvis ett nervöst beslut. Drog upp till Jesper i Skärlöv för att säga "Hejdå". Sedan till Berra och Eva i Alby för total ompackning av cykel samt stuva undan resten inför återkomsten framåt hösten. Tog farväl och cyklade sedan över Alvaret till vindskyddet vid Mörbylångaleden i Beijershamn. Vagnade efter ett par timmar. Packade snabbt ihop och cyklade mot brofästet. Började dugga när jag passerade Färjestaden. Kom till min rekade hideout 100 meter från påfarten till bron strax innan två. Drog ett par snabba espresso. Är det så här det känns att hoppa bungyjump? En långtradare in till ön. Tre bilar in. En amerikanare ut. Klockan 02:29. En selfie. Duggregn. Redo. Lampor på. Fullt adrenalinpåslag. Rullade nerför påfartskurvan... och så... urladdning. Inte veva på som en tok, men hoja i 20-tempo. Disponera klokt. Yes, så jävla skönt att känna anspänningen brista och energin flöda!

Mötte bara två bilar men när jag närmade mig "puckeln" på fastlandssidan närmade sig en svartlackerad bil från Öland. Reparationsbilar i motsatt körfält. Bilen bakom körde inte om utan la sig bara på behörigt avstånd. Väldigt fishy. När jag kom ner till brofästet efter Svinö

och första "parkeringsficka", blinkade bilen med helljusen och drog på blåljusen en kort stund. Det var bara att stanna. Ut blev två uniformerade poliser. Den ena frågade i vänlig ton "Vi är lite nyfikna på vad du gör på Ölandsbron på natten?" Jag hade tack och lov övat på detta scenario, som jag förvisso aldrig trodde skulle inträffa. Jag hann aldrig bli nervös utan var bara glad över att ha kommit över till fastlandet. Kosta vad det kosta vill. Jag drog hela storyn med Big Year och anledningen till varför jag valt att cykla över bron. De lyssnade. Polisen som förde någon form av kommando var klart sympatisk. Han summerade: "Eftersom du vet att du inte får cykla på bron men gjorde det föredömligt på natten och att du är otroligt synlig med dubbla lampor fram och bak, reflexväst och cykelreflexer så låter vi detta passera för den goda sakens skull." Efter pläderingen började han istället fråga om min vikt på cykel och packning, hur många fågelarter jag var uppe i och mitt nästa mål. Jag hajade till när han frågade om hur många fågelarter jag sett. En helt oinsatt skulle aldrig välja de orden, utan snarare fråga hur många fåglar jag sett. Jag kunde inte låta bli att fråga om hans själv var skådare men fick en vänlig gliring till svar "Nej, men du är inte den enda som skådar fågel på den här ön". De önskade mig lycka till efter en förmaning om att inte göra om detta på bron eller andra motorleder med cykelförbud. Puh, vilken jåkla pärs. Tog knappa 25 minuter över bron. Poliserna var imponerade hur snabbt jag tog mig uppför backen och undrade om jag hade elcykel. Fick även veta att det inte är tillåtet med blinkande cykellysen. Även om jag var rejält nyfiken på varför de i sin tur befann sig på bron på natten, om det var en ren tillfällighet, om någon ringt eller om övervakningskamerorna larmat, så ställde jag av förståeliga skäl aldrig frågan.

Två dagar senare var det någon som cyklade över bron på dagtid och det blev fullt pådrag och polisutredning. Jag valde mina ord vid följande uppdatering på insta så att händelsen inte skulle kunna rubriceras som tjänstefel om det uppdagades i vidare kretsar.

Fortsatte glad i hågen mot Västervik, om än i miserabelt och kylslaget väder. Bokade mitt första betalboende sedan jag gav mig av i mars. Distansen från vindskyddet i Beijershamn till boendet i Västervik landade på 23 mil, som inkluderade två grava felnavigeringar, varav en berodde på usla markeringar mellan Ålem och Mönsterås. Nådade Västervik framåt kvällen och blev belönad med en grann prektejderhane som funnits på

plats ett tag. Träffade WP-legenden Mårten Wikström, som var på väg ner till Öland för bokrelease på Carlas Café. Trevligt sammanträffande!

Och med facit i hand... Om jag stannat på Öland ytterligare två dagar hade jag med all säkerhet fått in både turturduva och balkan-sångare. Alla dessa "tänk om...", som aldrig leder någonstans.

Triss i nattsångare

Vaknade strax innan åtta på morgonen den 1 juni. Tofsö utanför Trosa. Välmående efter gårdagens utsökta middag och samvaro med Björn och Maria. Fyra dagar efter Öland. Blev en lång trevlig frukost. Goa samtal med skiftande ämnen som löpning, hundar, glass och äventyr. Tog farväl vid tiosnåret. Finväder och långa shorts. Motvind till en början.

Kollat Glutt de senaste dagarna beträffande nattsångare. Flod- och trastsångare klara på Öland. Knappt några busksångare som anlänt. Ett par vassångare sjöng fortfarande i Hjälstaviken men började bli slöa. Skulle mellanlanda hos mamma norr om Stockholm i några dagar. Inte många dagar att spela på för att få in dem innan Norrlandsturnén.

Det rullade på upp till och genom Södertälje. Rätt meckigt och tidskrävande att cykla genom Stockholms södra förtorter med ett gytter av cykelskyltar och omledningar. Fick stanna lite väl ofta för att kolla Mapy. Valde den smartare vägen över Essingen och Alvik med bra cykelväg hela vägen till Vällingby. Skön försommartemperatur. Och så tog den inre monologen vid: "Jaha Niklas, hur har du tänkt nu då? Dra hem till mamsen direkt eller cykla förbi henne och vidare upp till Hjälstaviken och kanske även till Örsundsbro?" Bestämde mig för att göra ett försök att spika igen de sista nattsångarluckorna och därefter välförtjänt vila hos mamma. Skulle jag inte få in någon av tänkta arter var det bara att försöka med en andra serve när det var dags att dra norröver. Inte spara, bara köra. Inte tänka, bara göra!

OK, då behöver jag ladda ordentligt med energi om jag ska palla fram till kvällen och inte riskera att vika ner mig när jag kommer till Jakobsberg. Hittade en asiatisk restaurang med buffé. Sommarfeeling i Vällingby centrum. Var sig likt. Längre sedan jag var där. Jobbat i krokarna ett par gånger, men det var på 80- och 90-talet. Som kock och informatör, men inte i kombination. En annan tid. Nutid: lassade in tre tallrikar välsmakande och kryddig asiatiskt. Kaffe och bakverk på det. Yes, nu är det bara att trampa på. Passerade en kilometer från min mamma. "Nä, fortsatt Niklas. Fortsätt trampa. Du får vila sen." Men visst fan var det frestande. Redan cyklat 12 mil sedan Tofsö.

Cykelbana från Jakobsberg till Bro. Minimal trafik till Bålsta och vidare till Hjälstå. Regn i luften. Satte på regnskydd och regnjacka. Nådde Parnassen i södra Hjälstå. Ut på långa spången genom vassarna. Säv- och rörsångare sjöng. Behövde inte vänta länge på vassångarens karaktäristiskt torra surrande. Yes! Drog vidare mot Örsundsbro. Regn till och från. Gjorde ett dåligt vägval och fick cykla en mil extra. Kom fram strax innan elva på kvällen. Näktergal. Ingen busksångare i den förmodade dungen. Cyklade runt på småvägarna i industriområdet. Bra med sjungande fågel vid reningsverket: kärr-, säv- och rörsångare. Ytterligare några rundor med begynnande uppgivenhet. Och så, vid

halvtolv... "hörde jag inte några klara strofer?" Jo fan, busksångaren hade tagit ton. Den kom igång mer och mer, högre och klarare. Ljuvlig sång att höra. Så härligt att ha busk- och vassångare avklarade. Gräshoppssångare, den återstående av "nattsångarna" är enklare att få in och natten var inte över. Det hade hörts en i nordöstra delen av Hjälstå men jag valde att cykla ned mot fågeltornet på den västra sidan. Och sova där. Hörde en småfläckig sumphöna på avstånd. Cyklade en bit till och plötsligt hör jag ett välbekant ringande från en gräshoppssångare. Cyklar en bit till. Hör den otroligt fint där den sitter 50 meter från vägen. Jackpot med triss i nattsångare på hand! Cyklade sedan sista biten till fågeltornet. Ännu en gräshoppssångare hördes sjunga. Perfekt torn för övernattnings. Lä i en halvan och tak. Hade knappt hunnit fixat i ordning sovprylarna när regnet plötsligt öste ner. Fortsatte så till och från fram till att jag slutligen somnade.

Vilken lyckosam dag. Från vännerna på Tofsö, genom Stockholm, vulgärt matfrosseri i Vällingby och full utdelning i Uppland på totalt 19 cyklade mil. Att orka satsa och belönas.

Soligt uppvaknaden i Hjälstå och det blev en skön återfärd till mamma med gofika och gelato i Bålsta. Två nätter senare bar det av till Prästjön i Täby kyrkby för att lyssna på mindre sumphöna. Blev en fika med gamle vapenbrodern Ante i stan för att få nycklarna till hans stuga i Bruksvallarna. Bara att packa om hojen och ge sig av på det efterlängtrade Norrlandsäventyret.

Stora grå i Rättvik

Söndag den 8 juni. Tidig revej intill gamla banvallen öster om Storön i Gysinge. Stilla molnfri himmel. Kontrast till föregående dags gråväder. Packade ihop snabbt. Åtta minuter till Storön. Fixade frukost där i gryningen. Spanade efter vitrygg i drygt tre timmar utan framgång. Gråspett och kungsfiskare i topp. Frukostbuffé på Wärdshuset ute i solen. Kontrast mot samma plats i mars. Blir att tvångsspara vitrygg till besöket i Umeå eller Gysinge längre fram på året.

Drog iväg med Falun som mål. Fläktande vind, sol och minimal biltrafik. Rullade och njöt. Dalarna. Vackert. Blomstrande diken och ängar. Böljande landskap. Skogsklädda drakryggar i fjärran. Gott om sjungande rödvingetrastar och härmsångare. Kollade Glutt. Jäklar vad det skådas i Dalarna. Schysst artutbud. Hoppsan... tre födosökande lappugglor på en lokal nordväst om Rättvik. Hur kan observationen inte vara dold i Artportalen? Tog en skärmdump på lokal och karta. Den här chansen får jag bara inte missa. Har vänner som sätter upp plattformar i Värmland men jag har av etiska skäl inte velat fråga om häckande lappuggla. Hade jag gjort ett Big Year med bil så kanske det hade gått bra att bli skjutsad med ögonbindel, men nu är det cykel och fair play som gäller. Kalkylerade frisk och snabbt. Svårt att hinna fram till kvällen. Möjligt att vara där tidigt nästföljande morgon? Jag som lovat mig själv att inte bränna iväg på toklånga körningar. Men vad fan, lite impulsiv galenskap måste man ju unna sig. För en magnifik uggla dessutom. Och Falun... Minnen från lumpen i början på 80-talet. Var den enda svartrockaren – och fågelskådaren – på hela regementet. Hängde med grabbarna i Sator i Borlänge. Säg vad man vill om lumpen men fasen vad man åt. Ett annat liv, en annan tid.

Nådde Falun sen eftermiddag. Drog en kyckling med röd curry på Hong Kong. Tog skydd i en tunnel i väntan på att regnet skulle passera. Skön cykling på den fina Rålsleden från Grycksbo mot Rättvik. Vacker kväll längs vatten. Men att nå Garsåsflyten redan samma kväll fanns inte på kartan. Hittade en minimal plätt vid Hyttsjön en timma innan midnatt. Upp med tält och ner i sovsäcken på en kvart. Ställde klockan på noll tre. Somnade vid midnatt. Varför håller man på?

Det blev inte mycket till djupsömn. Märkliga halvdrömmar. Vaknade till av härligt orrkutter. Klockan ringde. Ingen tid att förlora. Kokade vatten medan jag snabbt packade ihop sovprylarna. En banan, en burk tonfisk och en kopp kaffe. Storlom spelade ute i Hyttsjöns dimslöjor. Iväg på hojen. Piggnade till successivt. Fin morgon. Dalarna är kuperat, om nu inte kände till det. Lockades av asfalt. Ett felbeslut. Påminde mig i uppfordrande ton "Niklas, för fan, kolla alltid höjdkurvorna på vägalternativen, OK?" Jag nickade skamset. Nåja, blev ju sjukt härliga utförsåkringar mot Rättvik i vacker gryning. Hörde totalt fyra sjungande rosenfinkar. Sällsynt i Mälardalen men uppenbarligen med starkt fäste i Dalarna. Märkligt.

Rättvik. Knappt en bil så tidigt på morgonen. Byarna på höjden norr om stan. Vackra timrade hus med vy över Siljan. Ljuvlig kulturcykling! Noterade en sjungande busksångare.

Kom slutligen till Garsåsflyten där lappugglorna setts. Cyklade lite kors och tvärs på grusvägar. Inte en skymt av några ugglor. Fint område. En hel del fågel. Studerade en älg. Efter en timmas slit tog jag beslutet att ta en grusväg mot Rättvik, softa och skåda i omgivningarna och göra ett nytt försök framåt kvällen. Kom inte så långt. Såg en fokuserad fotograf. Anade ugglor i mossen. Följde telets riktning. Och där... med genomträngande gulögd blick, en lappuggla! Golvad. Vilken minnesvärd morgon det blev. Njöt för fullt av två födosökande lappugglor i drygt två timmar. Som närmast satte sig en uggla några meter från grusvägen där vi stod. Visade sig att de hade tre "utflugna" ungar en bit bort. Fick lite tips på dubbelbeckasin och fjällpipare av fotografen, Christian från Österrike, innan jag drog vidare längs Siljanleden mot Mora. Så glad inombords. Men tröttheten kom ikapp mig i den stekande solen. Slog upp tältet och tog en power nap på två timmar.

Blev en billig men smaklös thaibuffé i Mora. Trots skav i röven siktade jag på att nå Älvdalen och stugan vid Långtjärn som jag blivit erbjuden att låna av Lena, en skådarkompis partner. Blev några timmars riktigt skön cykling. Kan bara konstatera att Dalarna är ett fantastisk vackert och varierat landskap. I Dalarna har man inte glasade uterum på tomten utan en redig slobod med tillhörande eldstad. Jag var överväldigad efter bara två dagars cyklande i Dalarna.

Höjden av lycka

Kall morgon. Vacker luftig tallås. Snoozade en timma. Snabb frukost och iväg. Grusväg med fina skogar och noll bilar. Tjäder och orre noterades. Fulufjällets långa kala rygg skymtade i väster hela vägen mot Mörkret. Sedan uppför mot Njupeskar. Cykling uteslutet. En av äventyrets absolut brantaste backar. Även om jag var sen hade inte turistströmmen till vattenfallet startat. Vacker skog och natur. Gammelskog som gör en glad. Gick på stigarna. Spejade och lyssnade. Inga lavskrikor. De har som bekant en förmåga att dyka upp, närmast ljudlöst från ingenstans. Orädda. Plötsligt hör jag skrän och jamande läten. Yes! Lokaliserar dem. Lämnar hojen och tar mig ut på en liten myr. Verkar vara en familj med minst fyra tiggande ungar och två till tre vuxna. De kommer mot mig. Ett par sätter sig i en kortvuxen gran. Försöker fotografera en skrika. En annan kommer och sätter sig på objektivet. Jag bara står där och tar in stunden. Overkligt. Så granna de är. Orädda och kommunikativa. Går till cykeln. Tar fram en rågbrödmacka. Full kalabalik. Att en bild säger mer än tusen ord är väl en sanning med modifikation, men en bild har en direkt förmåga att spela på allehanda känsloträngar hos betraktaren, särskilt för fotografen själv. Och inga ord i världen kan beskriva känslan av den genuina lycka som infinner sig när en lavskrika landar i ens hand medan övriga familjemedlemmar fladdrar omkring en. Tiden upphör att existera samtidigt som jag slungas tillbaka i tiden och hör min mormor säga "Niklas, se en goeksege". Jag formar ordet i min mun och ler. En fågel med många namn och i folktron ansedd som en olycksfågel, vilket Linné på 1700-talet ingöt i dess mindre smickrande vetenskapliga

namn, *Perisoreus infaustus*, betyder ungefär "besynnerlig, säregen" samt "olycksbådande". Med tanke på hur resten av dagen artade sig kan jag inte tro annat än att de för lycka med sig och att det kanske är hög tid att ersätta latinets *infaustus* med *beatus*; "den säregne som bringar lycka". En betydligt mer modern och rättvis innebörd. För säg, vilken människa, fågelskådare som friluftsmänniska, känner inte genuin glädje i ett möte med lavskrika?

Efter Njupeskar bar det av mot Idre. Missade en gul gammal skylt vid en liten grusig avtagsväg. Matade på, djävulsk motlut, långt motlut. Kom slutligen upp på ett högt backkrön. Tittade bakåt och noterade Stadjans karaktäristiska silhuett. "Hm, Stadjan, borde inte ligga där och så långt bort". Kollade kartan, WTF, ha-ha-halvägs till Norge. *Infaustus*? Nej, för tusan, fantastisk natur omgav vägen. Tillbaka gick det bara utför i härlig fart. Tog av norrut. Fin grusväg mot Idre som avslutades i en fantastisk lång utförsåkning på väg 70. Cykelturens första renarna siktades. Handlade på Ica. Åt en fantastisk god thairätt i solen. Revidering av planer. Skippa avstickaren till Nipfjället. Inget i fågelväg där som jag inte kan ha vid Mittåklappen och Flatruet. Dessutom en avgörande faktor: en stuga i Bruksvallarna att ställa cykeln. Tog en mindre väg från Idre mot Sörvattnet. Knappt en bil och helt fantastisk natur. Inte ett enda hygge! Så vackert. Ljum sommarkväll. Fläktande bris. Passerade Klutsjön. Kunde ha fortsatt in i Härjedalen, men kände bara "Här vill jag stanna över natten". Vara i tystnaden. Bara ta in stunden. Slog läger på knastertorr hed ovanför dalgången med Stor-Fjätan. Härlig kvällsvy. Tystnad. En av de ljuvligaste dagarna på hela äventyret. Höjden av lycka!

Topptur med panorama

Blev skön sovorgon. Soft frukost. Ville bara njuta av tystnaden och omgivningarna kring Klutsjön. De fyra milerna mellan Sörvattnet och Tännäs var fantastisk vacker. Går inte att återge på bilder. Går inte att fånga vyerna, skogarna och myrarna på bild eller för den delen med ord. Mötte ännu en lavskrikefamilj. Passerade genom Högvålen, vilken sägs vara Sveriges högst belägna by. I dalgången innan Tännäs blev det glass i solen. Inhandlade en rökt abborre för kvällen. Ännu ingen olycka, ingen Jason i bil, trots alla lavskriker och fredag den 13:e juni.

Resterande sträcka var rätt ordinär förutom sista milen till Bruksvallarna, som var naturskön med kalfjällen i väst och början av Ljusnan som slingrade sig längs vägen. Fyllde på vatten från en bäck och hittade ett bestånd blommande tätört.

Hittade till slut fram till stugan i Bruksvallarna jag fått låna av min gamla skådarkompis Ante, inte så mycket för att chilla och sova, utan främst för att kunna ställa in cykeln med packning och sedan skåda i området. Packade lilla skådarryggen och påbörjade vandring upp mot Mittåkläppen. Klockan var halvsex på kvällen.

Det blev en lång men väldigt rolig promenad upp till Mittåkläppen. En del sjungande fågel, främst lövsångare, bergfink och rödvingetrast. Spännande att höra så många sångvarianter hos rödvingarna. Flera aurorfjärilar, som jag senast såg i Blekinge. En dalripa kilade in bland snåren vid Djupdalsvallen. Sjungande blåhake. Insåg att det skulle bli en sen kväll när jag påbörjade den branta stigningen upp mot Mittåkläppens topp. En stenfalkhona svepte förbi lågt och fortsatte ner i dalen. Försökte mig på en direktare genväg, men snöfälten satte stopp. Blev en halvvariant och fick en förbiflygande ringtrasthane som belöning vid den östra branten, eller snarare väggen. Fortsatte uppåt. Ytterligare en ringtrast drog förbi avslöjad på sitt kraftigt smackande läte. Så, äntligen uppe på toppen, 1212 meter över havet.

Fint kvällsljus. Tyst. Fantastisk panoramavy. Blev en filmsvepning i 380 grader. Avnjöt en kopp te och den röka abborren i den långsamma solnedgången. Nähä, dags att tänka på refrängen. Blev lite skön utförlöspning från topp till bas. Verkligen sommarljumt nere i den fina gamla björkskogen, som inte slagit ut fullt, små skira musöron. Häftigt att få uppleva en andra vår. Stötte en dalripa halvvägs ner till stugan. Minst två spelande morkullor. Inga mygg, inga knott.

Stupade i säng efter 27 kilometer och 5 1/2 timmas vandring med 800 höjdmeter från Bruksvallarna till Mittåkläppens topp. Dalripa och ringtrast blev nya årstarter, men tyvärr varken fjällripa eller dubbelbeckasinspel. Det är en konst att bejaka måttfullhet och uppskatta det som bjuds efter ansträngning, särskilt en fredag med tröjnummer 13 på ryggen.

Vy österut från Mittåkläppens topp, 1212 m.ö.h.

Dubbelt beckasinspel i Härjedalen

Flatruet är alltid Flatruet. Lättillgängligt i och med vägen som korsar hela platån och tillika är Sveriges högst belägna bilväg. Från Mittåkläppens topp till Flatruet på tio timmar. Fin morgon längs vägen mellan de två platserna med spelande dalripa och sjungande ringtrast. Mötte helt oväntat skådaren Gunnar Carlsson från Eskilstuna, som först låg bakom mig och segkörde som en annan civilsnut på Ölandsbron. Körde upp sidleds, en bilruta vevades ner: "Är du redan här uppe!"

Flatruet bjöd på en minnevärd dag, tillika min varmaste i juni. När solen stod i zenit och värmedaller omöjliggjorde span över vidderna tog jag istället en lång powernap i skuggan av info-skylden på Falkvålen, trots husbilar och högröstade tyskar. Timmarna framåt sena eftermiddagen var ljumma och sköna. Kunde avnjuta sjungande lappspärv, ett par smalnäbbad simsnäppor på fint avstånd, spelande kärrsnäppor, jagande blåhök och en stationär fjällabb. Njöt av vidderna och träffade många trevliga skådare. Rundade av dagen med fantastiskt spel av dubbelbeckasiner vid Kojebäcken. Första gången jag upplevde dubbelbeckspel. Vilken minnesvärd show. Trist med folk som inte kan sitta still och hålla käft. Hittade sedan en fin plats för tältet en kilometer bort och somnade till ett par avläggset spelande dubbelbeckasiner.

Skön sovorgon. Ingen brådska. Ska inte långt. En annan beckasin ska avlyssnas. Frukost som ackompanjerades av sjungande lappspärv, fjällabb som ljudligt mobbade en korp, spelande kärrsnäppa.

Farväl Flatruet. Cyklade vidare till Torkilstöten. Larm om lundsångare. Rejält motlut men upp till parkeringen kom jag. Ingen lundsångare. Träffade några skådare som kom ner från Torkilstöten. De hade haft ringtrast, dal- och fjällripa. Vågade inte lämna cykeln för en toptur. Drog vidare till Storsjö fiskecamp 15 kilometer bort. Avnjöt en älgfärsbiff i väntan på beckasinspel. Slog upp tältet. Handfatstvättade kläder. Skäggttrimning och dusch. Bytte om till orange finmerinotröja. Kände mig som en fräsch prins på äventyr.

Så kom det fram en kikarförsedd herre som talade engelska. Vet inte hur och när vi kom på att vi båda var från Sverige, min bedrägligt Hollandsfärgade merinotröja

hade förvillat herren som visade sig vara Tommy Ekmark från Falkenberg, som jag kände till namnet. Tommy å andra sidan undrade om jag möjligen var Sjöfågelguiden-Niklas. Strax anslöt sig även Ilona. Trevligt par. De hade varit i Stekenjokk och Ransarluspen och var på väg hem men tänkte sig ett försök på amerikanaren och hyrde en stuga på fiskecampen.

Tog en skön tupplur i tältet. Hör två skådare prata en bit bort. Så vid halvsju hör jag plötsligt den amerikanska beckasinens säregna spelläte. En gång, två, tre... killarna fortsätter prata. Döva eller? Drar upp yttertältet och ropar åt dem att lyssna. Ringer Tommy och meddelar att beckasinen är igång. Den spelar fint i luften i drygt 10 minuter. Läckert spelläte, lite åt hökuggla i slow motion. Blir några trevliga timmar på kvällen med ett 15-tal närvarande skådare med berättelser kring en eldlös lägereld. När en viss Västeråsare vid namn Ole hör att jag cyklar börjar han berätta om sitt möte med en viss Petter i Skåne som i sin tur berättade om en skådare som drar runt på en cykelodyssé genom Sverige och som i slutet av maj blev stoppad av polisen på Ölandsbron. Kan fortfarande se Oles min när det uppdragades vem cyklisten egentligen var.

Skaran skådare skingras. Kryper in i tältet. Hör beckasinen spela igen vid halvelva. Så fascinerad av beckasinernas olika spelläten och spelstilar. Omöjligt att kora någon favorit, men visst är dvärgbeckasinens spelläte en magisk favorit, men nä, alla är de så häftiga och jag inkluderar även morkullan i detta säregna gäng. Regn på natten men som upphörde runt sexsnåret, långt tidigare än prognosen "regn hela dagen". Snackade lite med Ölänningarna Ingvar Torsson och Hans Sundström. Fick detaljerad info om fjällpipare på Flatruet. Visade sig att Hans själv varit ute på häftiga världsomspännande cykeläventyr. Inspirerande samtal.

Den amerikanska beckasinen var på hugget och spelade vid två tillfällen på morgonen. Först luftspel i drygt 40 minuter. Andra gången markspel med ett karaktäristisk grisknagg. Tog farväl av Tommy och Ilona, som bjöd in mig när jag väl hade vägarna förbi Falkenberg. Cyklade tillbaka till Ljungdalen, men det är en annan historia.

Jävla blåst och ljuva Stekenjokk

Dags att reboota kropp och skalle med sikte på lång transportcykling till Stekenjokk. Första delmål var Östersund. Tyvärr hade krushuvade pelikanen dragit därifrån. Trista kalhyggen inåt landet. Planen var att ta den fina Fäbodvägen från Börtnan till Persåsen, som dessutom är den genaste vägen mot Östersund. Tacksamt nog hade jag fått info från Tommy och Ilona om vägarbete på sträckan och att vägen var täckt med makaber makadam. Ingen höjdare för cykel. Valde istället en naturskön grusväg från Galån till Mo. Inte en enda bil och sista milen bjöd på fantastiska myrar översållade med blommande ängsull eller norrlandsbomull som man säger i Jämtland. Varm och fuktig kväll bjöd på knottkalas när tältet skulle upp.

Ny grå dag som bjöd på helvetisk byig blåst från nordväst. Och backigt. Välbehövlig fikapaus på Fjällkonditoriet i Oviken. Motvinden längs Storsjön mot Östersund var horribel. Exponerat utan någon som helst lä. Gissa om någon skrek könsord och kastade förbannelser mot tilltänkta vindgudar. När jag väl kommit över broarna och in i Östersund var jag helt dränerad. Ärligt talat, hade Umeå legat på samma latitud som Östersund hade jag med största sannolikhet vikt av österut, ned mot kusten. Men nu såg geografin inte ut som så och man ska aldrig fatta viktiga beslut på fastande mage. Hittade ingen buffé i centrum så det fick bli en delikat rätt med glass och friterad banan på en kinakrog på gågatan och sedan en latte på Espresso-house intill. Trots detta var jag fortsatt ambivalent. Att cykelskåda i Norrland är inte detsamma som att cykelskåda i södra Sverige, där det är tätt mellan fågellokalerna och stort varierat utbud av fågel. Karaktärsfåglarna i Norrland är lätt räknade på en hand med rödvinge- och björktrast i topp. Det var nog här som hemlängtan obemärkt smög sig på. En känsla jag då hade svårt att tyda. Till min glädje sprack molnen upp och jag inbillade mig att vinden avtagit något. Tog mig samman och med förnyad energi gnetade jag vidare norrut. Efter många långa vackra ödsliga sträckor och en övernattningsnärmade jag mig Strömsund. Strax stod jag inför ett vägval. Skulle jag ta den vilda grusiga Björnvägen som mynnade ut i Bågede strax innan Gäddede eller cykla in till Strömsund och ta Vildmarksvägen till Gäddede? Jag hade aldrig färdats på någon av dessa vägar tidigare. Det där ytterdäcket bak från Limhamn spökade i huvudet. Om jag får punka på bakdäcket, skulle jag ens få av eller på ytterdäcket? Var jag inte sugen på thaibuffé? Och alla säger ju att Vildmarksvägen är så vacker. Det blev Strömsund. Delade bord med två trevliga damer på den lilla fullsatta thairestaurangen. Delikat mat. Tre talrikar. Damerna berättade att Björnvägen slingrar sig naturskönt längs hela sjösystemet. Skulle jag vända tillbaka? Kollade vädret. Sen eftermiddag och en front på väg. Valde Vildmarksvägen. Tidseffektiv lättrullad asfalt. Hörde tretåig hackspett och noterade två stora högar med björnbajs. Fick mess från skådarvännen Elias som informerade om att flera björnar siktats mellan Strömsund och Gäddede. "Jotack!" Slog läger vid en fin tjärn mellan Strömsund och Gäddede.

Vaknade hyfsat tidigt på midsommaraftons morgon. Telefonsamtal från Bosse Holst. Ingen brådska iväg. Ville inte vara först ut på vägen om det är björnar i rörelse. Kom till Gäddede sen eftermiddag. Grått. Regn i luften.

Handlade på ICA. Det där med "vildmarksväg" kan tolkas utifrån var och ens preferenser men frågar du mig beträffande sträckan mellan Strömsund och Gäddede bedömer jag den som medioker förutom några få fina områden, kunde lika gärna vara en sträcka hämtad från Småland. Inget märkvärdigt. Det är först efter Gäddede som vägen ger skäl till namnet.

Nötte på och såg tunga Strindbergska regnmoln dra in över Jormsjöarna västerifrån. Började spana efter en lämplig tältplats. Hittade en liten talldunge på en höjd men inte nöjd, ville avverka mer distans för att få mer tid i Stekenjokk. Bara några kilometer efter det beslutet kom två bändelkorssnabbar flygande över vägen och landade i en gran. Wow! Hade helt glömt bort arten. Fortsatte och kom till Jormsvattnet fiskecamp samtidigt som regnet började ösa ner. De hade en stuga för 800 spänn. Jag räknar alltid om eventuella boendekostnader till mat, i detta fall omvandlat till fem sex bufféer. Midsommarafton och ösregn. Folk kommer att sitta inne i sina stugor och kröka, noll risk för stök och skrän utomhus. Slog upp tältet och hade tillgång till kök, bastu och dusch samt ett väldigt mysigt och varmt lusthus en bit ut i sjön. Sover alltid bäst utomhus.

Hade fått tips från Raul att besöka Jormlien och hade även option på en avstickare till den samiska kyrkbyn Ankarede. Chans på både lappmes och videsparv. Kollade väderprognosen. En lucka mellan lågtrycken nästföljande dag. Beslöt mig istället för att nöta på till Stekenjokk. Backigt, kyligt och enstaka regnskurar. Ska det aldrig bli sommar? Vägen efter Ankarvattnet var ljuvlig. Fina skogar och deltan längs Leipikvattnet. Tyckte mig höra en spelande hökuggla. Solen tittade fram då och då. Euforin var total när jag så cyklade in i Skåarnjas naturreservat. Fantastiskt vackert när man kommer upp på högre höjder bland kalvfjällen. Is på många gölar. Snösmältningen var i full gång. Nästan som att uppleva en tredje vår. Fjällabbar som drog omkring. Stenfalk och fjällvråk. Sjungande blåhakar. Och tystnaden. Kom upp på högplatån. Fanns en liten parkeringsficka där uppe. Efter den stora äggsamlarhärvan som uppdagades under 2010-talet blev det förbjudet att parkera godtyckligt längs vägen och det är inte heller tillåtet att lämna vägen till fots under häckfågelsäsongen. Ställplats för husbilar finns bara i dalgångarna på vardera sida av högplatån. Jag slog upp tältet på den lilla parkeringsfickan. La mig rätt

tidigt och ställde klockan på noll två. Skippade ögonmasken. Öppen absider. Vaknade till klarblå himmel och sol. Sjungande lappspärv och en till två spelande fjällripor. Yes, detta var ju min sista chans på fjällripa. Efter någon timmas skönt span från tältet hör jag plötsligt spelande fjällpipare. Fjällabbar drar förbi medan fjällriporna spelar vidare, en flyger förbi lågt. Vilken morgon. En höjdpunkt på äventyret i dubbel bemärkelse. Och vilket flyt med väder i det genomgående ostadiga vädret hitintills under Norrlandsturnén. Finväder på Fulufjället, Mittåklappen, Flatruet och nu även på Stekenjokks högplatå. Fortsatte med tubspan från parkeringsfickan. Kungsörn och fjällvråk. Max en handfull bilar som passerade sedan tältet slogs upp. Till slut var det dags att packa ihop och bege sig ner mot själva Stekenjokk. Rullade sakta utför. Fantastiska vidder och kalfjäll mot norska gränsen. Och när jag kom ner till själva (Steken)jokken med alla videsnår och en handfull sjungande lappspärv var lyckan total. Fantastiskt att få uppleva spelflygande lappspärv på nära håll. Om det finns ett "Birder's high" så var denna stund ett sådant!

Träffade några skådare som tubade från vägen. Fick en del info gällande tereksnäppan vid Ransarluspen. Jag hade för avsikt att ta mig dit samma dag eftersom det vankades skitväder kommande dagar. Synd, hade gärna stannat ytterligare ett dygn. Påbörjade den otroligt långa utförsåkning ner mot Klimpfjäll. Jävlar vilken utförsåkning genom den fantastiskt läckra dalgången. Var detta verkligen Sverige? Mötte en tjej som ledde sin fullpackade hoj uppför. Hejade och konstaterade att Stekenjokk på cykel bör man ta söderifrån.

Njöt i fulla drag av cyklingen hela vägen till Ransarluspen. Behövde ringa till Tommy och Ilona för att få detaljinfo om var tereken höll till och hur man tog sig till en bra obsplats. Hittade till slut rätt och fick 10 minuter senare sällskap av ett trevligt skådarpar från Örnsköldsvik, Christer och Kerstin Lindgren. Visade sig att de kände igen mig från Strömmelns gård på Öland, där en flock biätare höll till kring gårdens bikupor. Dessa sammanträffanden. En del vadare på plats, men ingen terek, som enligt uppgift var svårsedd. "Man hör den mest" fick jag höra. Och hörde den spela, det gjorde vi till slut. Två gånger. Vi skildes åt och jag gjorde ett försök att komma över till andra sidan via den bommade dammvägen. Låst grind. Hörde tereken ännu en gång.

Hade varit kul att se den. På vägen tillbaka till huvudvägen stötte jag på äventyrets fjärde (och sista) familj med lavskrikor.

Så, mot Vilhelmina innan regnet. Passa på att cykla i finväder, men inte förvånad över att vinden vänt till sydost = motvind. Slår aldrig fel!

Hittade en minimal tältplats sent vid en sjö. Minns att jag somnade till sovande regn mot tältduken, för att vakna åtta timmar senare. Fixa frukost. Uppehåll. Packa ihop snabbt och iväg. Regnkläder. Sealskinz på fötterna. Duggregn med inslag av spöregn och sydvästvind hela vägen till Vilhelmina. Vagarbete med 15 km pissig grusväg full av grov makadam. Bad en bön till gummigudarna att slippa punka.

Det ska sägas att Vildmarksvägen i sin helhet är överskattad. Den sträcka jag verkligen uppskattade var från Jormsjöarna över Stekenjokk till Stalon. Så skiftande, så läckert sceneri med stora vatten, fjällhedar, kalfjäll, forsar och olika typer av skog, allt från knotig fjällbjörkskog till raggig granskog.

Kom slutligen till Kolgårdens camping några kilometer innan Vilhelmina. Lyckades haffa en av de som råddar campingen. Schysst snubbe. 250 spänn natten och kanonbra tältplätt intill servicehuset med tillgång till bastu nere vid sjön, dusch, tvättstuga, kök samt möjligheten att köpa nybakat bröd varje morgon. Kollade in lokalerna. Så jäkla fräscht. Braskamin i servicehuset. Förstår att de fått toppbetyg. Blev två nätter där. Hade servicehuset mer eller mindre för mig själv, då alla andra satt i sina husbilar, förutom ett trevligt tyskt par. De bjöd mig på middag: Pasta med stekt strömming och sparris. Jag älskar inovativa hobbygastronomer.

Tid för omprövning av färdplan. Tog beslut om att skipa cyklingen upp till Jokkmokk och Boden. 70-80 mil enkel väg för fyra högst osäkra arter. Inga blåstjärtar i de trakterna, lappmes är otroligt svår på sommaren utanför häckningstid, videsparvarna hade börjat tystna och några sjungande dvärsparvar var enda ljuspunkten. Tre av arterna är ju möjliga att få in i södra Sverige under hösten. Och skulle jag ta Jokkmokk fanns inget utrymme för ett par veckors vila vid hemkomst. Var redan rätt sliten både fysiskt och mentalt. I Umeå fanns å andra sidan chans på fyra nya årsarter. Dessutom hade jag lyckats tyda den där molande känslan som blivit alltmer påtaglig sedan jag lämnade Östersund. Jag hade hemlängtan!

Hårdkörning med grymt avslut

Lämnade Kolgårdens camping i Vilhelmina tidig morgonen. Utvilad och laddad med energi. Ett beslut av lättnad taget. Hemåt. Skön dag på cykeln. Mestadels medvind och sol. Några övergående regnskuror och mitt lilla paraply kom till användning. Förträfflig lunch i Åsele. Njöt av en graciös gammal dvärgmås som födosökte över Ångermanälven. Fick sällskap av Paul en bit. Cyklade från München med slutdestination Nordkap. Trevligt cykelsnack. Slog läger i Angsjöhedens underbara tallhed. Fortsatte mot Umeå dagen därpå i härligt cykelväder. Långfika i Vännäs. Efter 27 mil på två dagar nådde jag till slut Holmsund där vännen Johan Mellquist och den lokala cykelskådaren Kerstin Årdahl väntade. Fick en grann vitnackad svärta serverad på silverfat. Där stod jag och trivselsnackade med Johan, senast vi sågs var på häcksparven i Ljunghusen. Johan drog till väntande fru i Umeå medan Kerstin bjöd på kaffe och hembakta bullar. Kerstin hade vänligheten att skicka med mig två påsar med sina goda bullar samt en en handskriven sammanställning med potentiella arter och lokaler efter önskemål från mig. Tacksamheten är ständigt närvarande. Vi skådade av området. Jag blev i Umeå tre dagar, varav en heldag. Tog in på mitt tredje betalboende. Prisvärt med grym frukost. Fasen vad mycket härlig skådning Umeå med omnejd kan erbjuda. Jobbade hårt på ortolansparv samt vitryggig på Stora Tuvan, men utan framgång. Hängde in dammsnäppan och styrde sedan kosan söderut.

Färden söderut var allt annat än rak. Vissa sträckor i Sverige blir alltid längre på cykel jämfört med bil. Sträckan Umeå till Stockholm på E4 mäter 64 mil med bil medan cykelvägen landade på 83 mil. I gengäld får man som cyklist uppleva fina små närmast bilfria vägar genom ofta fin natur, läckert och kuperat landskap. Sträckan Umeå till Söderhamn bjöd på årets tuffaste kupering med över 5200 positiva höjdmeter. Det är vad det är, bara siffror i ett diagram.

Från siffror till sådant som är värt att minnas. Var i färd med att packa ihop sovprylarna strax söder om Sundsvall när larmet om krushuvad pelikan i Gävle dök upp i mobilen. Att väga samman diverse faktorer och göra en kalkyl baserat på fakta och sannolikhet sker så här långt in i äventyret per automatik: "OK, drygt 27 mil ner till Sikvik strax söder om Gävle. Svag vind men duktigt kuperat. Borde kunna nå fram till pelikanen efter lunch nästföljande dag om jag nöter på".

Sagt och gjort, det blev en lång och synnerligen varm dag på cykeln till Söderhamn. Utan tvekan årets hitintills varmaste dag. Gjorde ett försök på lundsångare i Galtström, men icke. Dividerade om jag skulle hälsa på moster Maggan i glada Hudik. Nä, pelikan stod överst på menyn. Blev ett par trevliga möten med okända och en del reflektioner längs färden. Följande stycke hämtat från dagboken:

"En livsnjutares dilemma, att komma till Njutånger, där det sägs att överkonsumtion av njutning ska ångras. Lyckligtvis var självspäkningens kapell stängt. Jag cyklade vidare och njöt av kvällen."

Sent på kvällen strax innan Söderhamn bjöds jag på ett spektakulärt skådespel med några tiondels sekunders obehag. Plötsligt drog ett otroligt ljusstarkt "klot" fram över himlen. Jag minns så väl de där sekunderna då jag

scannade av hela himlen efter fler "ljusfenomen". Eftersom jag inte kollade nyheter och därmed hade noll koll på skeenden i världen, var min första sekundsabba tanke: "Är det en missil?" Men ljuskäglan var ensam på himlen och drog österut. Måste vara en meteorit av något slag. Dagen efter gjorde jag en sökning på nätet och det visade sig mycket riktigt att en meteor (bolid) hade passerat Söderhamn och sedan avslutat sin färd med en sjujävla smäll bortåt Åland. Cool. Nådde Söderhamn efter 17 mil och passerade kvällen till ära 1000 cyklade mil sedan 1:a januari. Slog upp tältet vid en ställplats i hamnen. Efter midnatt kom regnet.

Upp tidigt. Från tryckande värme till tio grader och regn. Så fortsatte det ända till Gävle. Hörde en kornknarr. Trampade på. Messade Johan Mellquist och bad om färsk info på pelikanen. Tycktes stationär i Vårvik mot Furuviik till. Stannade till vid ett hak och drog i mig en dagens lunch. Kom till slut fram till Vårvik. Byst med skådare. Den krushuvade stod på en kobb bland några skär. Häftigt! Först skenade glädje och eufori, sedan lättnad och tomhet. Varför håller man på?

Ett par skådare med kids kom fram, uppenbart nyfikna på cykel och ryttare. Trevligt snack. Fick tips om buffé på Laxön i Älvkarleby. Den sibiriska tundrapiparen och tuvsnäppan i Ledsjär var tyvärr försvunna sedan en vecka tillbaka. Anlände till Laxön men missade precis buffén. Träffade skådarfarsorna igen. Valde kaffestugan. Där blev det även försenad rövvård. Planen var att slå läger någonstans söder om Tierp och dra på ringnäbbade måsen i Kungsan dagen därpå. Tittar upp och där står en av skådarfarsorna. Han, Jonas Pettersson, berättar att han har ett stort sommarhus söder om Tierp och att jag är välkommen att bo där över natten om jag vill. Drygt fyra mil dit. Jag blir överväldigad och tackar givetvis "Ja". Alla dessa vänliga människor! Jag blir fortfarande tårögd vid tanken. Ja, det är väl detta som gör att man håller på, eller?

Hittade slutligen fram till Jonas utanför Ullfors bruk. Fantastiskt hus med jättelik gammal glasveranda. Det blev en väldigt trevlig kväll med Jonas och Magnus "Buddha" Ösmark och barnen deras. En dag att klä i ord och värd att minnas.

En urban naturupplevelse

Sov som en prins i skön mjuk säng. Öppet fönster och sval luft i rörelse. Vaknade till gråväder och regn. Tassade tyst ner i köket. Avnjöt frukost i tystnad. Drygt 13 mil till Kungsan. Regn första två timmarna. Men värsta fronten tycktes ligga söder om Uppsala. Orkade inte jobba på ortolon vid Ulva kvarn.

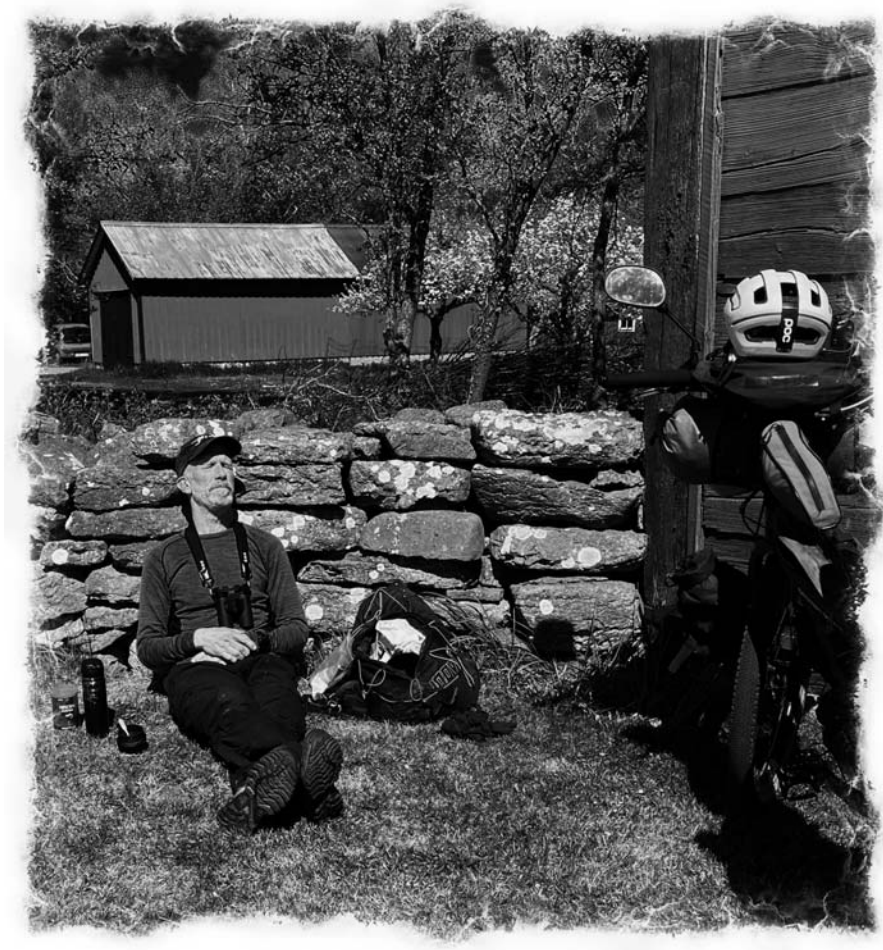
Molntäcket sprack upp och det började blåsa. Sjuka kastbyar och ibland starka virvlar med upplevelsen av att blåsten kommer från alla håll. Mestadels kantvind. Cykelbana från Märsta ända in till stan, men med snåriga vägarbeten här och där. Blåsten var förjävlig! Ibland stod jag still, ibland höll jag på att blåsa av cykelbanan. Nerblåsta träd över cykelbanan och massa grenar. Fick slita. Hade hoppats träffa Johan M i Kungsan men blåsten fördröjde min ankomst och den ringnäbbade måsen ville inte visa sig. Johan gav upp halvtimmen innan jag kom. Några skådare fanns på plats. Tydligt skådarpub inne på John Scott intill dammen. Skratt- och fiskmåsar och några silltrutar men den ringnäbbade ville inte visa sig. Förmodligen blåst över till Baltikum. Men inget ont som inte har något gott med sig. Och vem tror ni kommer glidande mot mig från John Scott? Lasse Ceder så klart! Fasen så glad jag blev! Inget stort skägg numera men annars sig lik, men sötare på något sätt. Säkert 35-40 år sedan vi senast sågs. Blev ett trevligt snack innan han drog vidare till Grönan för att kolla någon Anastacia. Inte långt efter det kom Teet Sirotkin förbi och började mata måsarna. Blev Lettlandsnack och annat. Blev erbjuden nattlogi hos honom i Älvsjö. Dock lite långt, fram och tillbaka. La ner efter två timmar. Handlade i Karlaplan. Nostalgi. Bott i krokarna ett par gånger i min ungdom. Minnen. Cyklade ut mot Kaknäs och hittade efter ett tag en undanskymd plats för mitt nattläger.

Sval natt. Sov riktigt skönt. Kände mig rätt utsövd när klockan ringde vid fem. Klarblå himmel. Snabb frukost. Mess från Johan: Ringnäbbade måsen sedd vid 05:30. Nåja, jag har hela dagen på mig, men vem fan vill hänga vid en damm en hel dag? Inte ens den ringnäbbade vill det!

Cyklade iväg. Skön feeling. Kontrast mot gårdagens storm och regnstinna moln. Kom till Kungsan. Så tyst. Så lugnt. Inte en kotte förutom några sopgubbar. Inga bilar. Fontänen var inte påslagen. En ensam kvinna med kikare på en bänk. Visade sig heta Rut och kom ursprungligen från Eskilstuna, men inbiten Söderböna sedan länge. Bara vi där. Och mycket måsfågel. Sympatisk sopgubbe som slängde ut ätbart till Kungsans fåglar. Kalabalik. Men ingen ringnäbbad bland måsfågarna, stadsduvor, kajor och gråsparvar. Jaja, vänder mig om mot dammen och där står den ringnäbbade måsen! Nära och i fint ljus. Jag hade varit där i sju åtta minuter. Jag brukar inte bli överdrivet exalterad över arter jag åker på. Men här handlade det mer om sammanhanget, att vara på en plats där det normalt är ett jökla brus, trafik och mycket folk. Ett jävla myller rent ut sagt. Kontrasten mot föregående kväll var slående. Frånvaron av mänskliga ljud, stillheten, morgonljuset som silade genom de japanska körsbärsträden, himmel blå och ett skådarpar som åtrår en ringnäbbad mås vid en spegelblank damm. Det vilar något religiöst över bilden men för mig handlade det om förundran. En storslagen urban upplevelse som närmar sig upplevelsen av Manhattans ikoniska skyline eller gryning i Jemens huvudstad Sana. Sådan var känslan.

Även om Rut sett den ringnäbbade tidigare var hon lika glad som jag. Vi fick njuta av den ringnäbbade i en halvtimme innan den plötsligt lyfte, tog höjd och drog bort mot det riktiga vattnet. Rut och jag pratade ett tag innan hon strosade iväg hem till Söder. Självtiktade jag in mig på ett sista drag innan hemfärden till Torshälla. Den blåvingade årtan i Frövisjön hade inte setts på hela dagen och jag själv hade inte bättre flyt på kvällen. Slog läger ett stenkast från obsplatsen. Fick in den rätt trist tecknade eklipshanen mer eller mindre direkt på morgonen. Fan vad gött efter en rejäl hårdkörning från Umeå på åtta dagar, 105 mil och 8000 höjdmeter med slutkörda ben, inflammerade hårsäckar i röven och obehagligt hjärntrött. Yes, bara sex mil hem till Torshälla. Livet...

Halvtidsvila

Värmebölja med semesterfeeling

Det var välbehövliga vilodagar hemma i Torshälla. Kopplade bort fåglarna helt och hållet. Tillbringade rätt mycket tid i Stockholm. Hos mamma och katten. Träffade vänner, fikade och åtnjöt diverse kulturella inslag. Stråhatt och solbrillor. Mycket sömn och mat. Jag var som sagt obehagligt hjärntrött dagarna innan hemkomst, vilket sannolikt var ett resultat av fysisk och mental utmattning, ackumulerad ansträngning över tid men hårdkörningen och den mentala pressen under avslutningen från Umeå gjorde sitt till. Kroppen min var dränerad och behövde helt enkelt återhämtning i form av totalvila. Jag var ju inte nära döden, men man behöver vara lyhörd på kroppens signaler om det ska bli en fortsättning. Lusten och glädjen måste finnas där och en portion självdistans är att föredra. Bytte kassett och kedja på cykeln. Inte för att de var utslitna men det är bra med fräscha grejer när man ska ut på en fem månader lång slutrunda. Tolv dagars vila gjorde underverk med kropp och skalle. Och vilket härligt sommarväder det blev. Äntligen! Och bäst av allt: Längtan till att ge mig ut på vägarna igen! Det var dags. Bjöd in mina skådarvänner i Eskilstuna till en avskedsfika i fågeltornet i Ekeby våtmark den 18 juli. Fantastisk sommarmorgon och supertrevlig fika med goa skådarvänner. Mammans hembakta och världens godaste bullar från Säbygårds café. Så rullade jag iväg med öppet sinne och skön känsla i kroppen.

Johan Mellquist a.k.a. Larmcentralen var åter i beredskap. Skulle ökenpiparen i Tosteberga och tofslärkan i Ravlunda vara kvar ytterligare en vecka? Första delmål var ett försök på ortolansparv i Kungsör och sedan skedstorkarna i Torslandaviken. Ortolansparven har fortfarande ett fäste utanför Kungsör men de sjunger på sista versen. Hade hörts och setts

veckan innan men för egen del blev det nitlott. Men vilket väder. Och vilken värme. Meningslöst att slå upp tältet och försöka sova innan elva på kvällarna. Om jag trodde att vilodagarna hemma varit något form av semester så hade jag inte anat att det finns ytterligare nivåer på semesterskalan. Ljuvlig cykling på småvägar genom nya områden i ljuvligt sommarväder med många glass- och fikastopp. Bästa glassen avnjöts hos Götlunda glass mellan Arboga och Örebro. Det blev två omgångar med deras gudomligt goda persikoglass. Hälsade på Göran i Väse. Avnjöt Vänerleden. Färdades i Klings glass huvudsakliga utbredningsområde. Fem feta glassar på en dag. Hade fantastisk medvind från Mariestad ned till Lilla Edet. Snittade 19 km/h i 15 mil!

I Torslandaviken fick jag slita några timmar i stekande sol (och en skuggig lunch på golfklubben) innan de vackra skedstorkarna behagade visa sig och födosökte på karaktäristiskt manér. Sedan var det bara att rulla söderut på magnifika Kattegattleden. Fick in spovsnäppa i Båtafjorden. Hälsade på Micke i Getteröns Naturrum och avnjöt en Madeira-Top från Klings. Vidare till Tommy och Ilona i Falkenberg. Otrolig kontrast mot när jag cyklade genom Skrea strand i april, då tomt och öde, nu översvämmad med semesterfirare. Som en galen termitstack i brand. Trevligt att återigen träffa skådarparet Ekmark bland karpar och valnötsträd. Bjöds på lax som Tommy fångat på fluga i Ätran. Övernattade hos dem. Tänk vad väldigt många trevliga människor som gått mig förbi om det inte hade varit för fåglarna.

Det vankades västvindar. Fortsatte på Kattegattleden söderut. Ännu en kontrast, jämfört fyra månader tidigare, var alla långfärdscyklister som jag nu mötte, gissningsvis 150-200 cyklister om dagen. De cyklister jag kom i kontakt

Avskedsfika med Eskilstunaskådarna

med kom från Tyskland eller Nederländerna. Drog ner till Ulf och Ingar i Lerberget. Packade av hojen och sedan till Kullen. Vi var några förväntansfulla entusiaster. Men som alltid, svårt att förutspå vad västvindar kan generera. Resultatet denna gång blev noll havsfåglar. Inte ens en enda sula. Tvärdött.

Nåväl, nästa delmål var fältpiplärkorna på Ravlunda. Ökenpiparen ej sedd och tofslärkan sporadiskt rapporterad. Stannade till hos gamle skådarvännen Bertil i hans stuga i Tjörnarps. God middag med tillhörande finglass och häftig kväll med beten och lysfällor för nattfjärilar. Otroligt vad vackra varelser det flyger omkring i mörkret! Insåg snabbt att jag lätt skulle kunna hamna i nattfjärilsträsket. Motgiftet var att fortsätta och fokusera på fåglar. Vidare mot Ravlunda. Liksom i april blev det husmansbuffé på "Baked & Grilled" i Kristianstad och därefter Äspet för givande vaderskådning. Framme vid Ravlunda på kvällen. Upp med tältet i fin tallskog intill heden. Vaknade tidigt morgonen därpå. Ett varnande lärkfalkspar över huvudet. Packade ihop snabbt för att inte störa. Mot Knäbäcksdösen och frukost där. Strosade runt uppe på knösen men inga fältpiplärkor. Släntrade ner mot Knäbäcken och där hittade jag till min stora glädje en hel familj fältpiplärkor. Tofslärkan däremot tycktes upplöst i värmedallret. Så, hur firar man fältpiplärka? Jo, med ett besök i glasstata Kivik. Minst sex sju glassmakare fanns på plats kring hamnen. Blev Oskars Gelato efter tips från Bertil. Rullade belåten mot Simrishamn. Där vid Revet träffade jag några skådare, bland annat Christer Andersson från Hallstahammar som anlätade mig för ett föredrag för många herrans år sedan och så legenden Bengt Bengtsson. Den senare med kultstatus då man som ung dyrkade hans outfit i Falsterbo på 70-talet. Han och danskarna med långt hår, glittriga sjalar och så vassa på rovfåglar, ja, de var ens förebilder. Flera kaspiska trutar fanns på plats samt även en (t)ung medelhavstrut. Slog upp tältet i en fin liten talldunge vid havet strax norr om Simrishamn. Blev trevlig sträckskådning från

Holken morgonen därpå. Flockar med sjöorre som passerade jåkligt fint. Gofika på "Bagaren & Konditorn på Österlen". Därefter rullade jag vidare på den magnifika kustvägen och plötsligt stannar en bil framför mig. Ut kliver Ulf och Ingar. Långt hemifrån kan tyckas. Visade sig att de var trogna besökare på Ystad Sweden Jazz Festival. Trevligt möte. Lika trevligt när jag i Hammenhög hittade en liten specialbutik som sålde Klings glass. En Madeira-Top i skuggan på en varubox. Ett par med barnvagn passerade och mannen upplyste partnern om att här fanns Kings glass (inte Kling). Jag smålog. Och se där, Lena Endré med sällskap. Nähä, dags att rulla den sista biten till Cederqvist Antik i Hannas. Det var nog mer än 40 år sedan jag senast träffade Nicke. På den tiden var Landsort den naturliga mötesplatsen för Stockholmstraktens hardcore-skådare och wannabes. Härligt återseende! Blev där i flera timmar. Otroligt intressant att höra Nicke diskutera antikviteter med besökare. En kille med courage och djup kunskap om vad som är äkta och vad som är falskt. Googla på "Antikmonologen" eller "Saker & ting" där Nicke är en regelbunden gäst. Skådar fågel gör han fortfarande, numera tillsammans med sin son.

Efter regnskurarna under besöket hos Nicke drog jag till familjen Svedberg och deras fantastiska hus och gästfrihet i Hörte. Hela klanen Svedberg samlad. Liv och rörelse och jävligt trivsamt! Där fick jag mess från Mellquist som vidarebefordrade en uppmaning från Kalle Brinell att jag borde dra upp till Kullen eller Yttre Kattvik. Lovande vind- och väderläge på ingång. Semestern var slut! Dagen efter var det bara att cykla upp till Ulf och Ingar, packa av det jag inte behövde. Dra till Kullen. Först dött sedan kom det igång med sulor. Skådade till nio på kvällen. Sov intill vindskyddet men väcktes strax innan tre på natten. Kalmariten Tobias Berger med sällskap dök upp. På tjugo minuter var bänkraden fullsatt med diverse skånska högdjur. Dock var det fint väder så att alla övriga skådare fick plats i gräset kring skyddet. Vilken fantastisk dag det blev! Havsfågel en masse och fantastiskt mycket arktiska vadare som passerade. Blev totalt 32 timmars skådning och fyra timmars sömn. Fick in tre nya årsarter: mindre lira (4), stormfågel och storlabb. Därefter var det dags att slutligen dra söderut mot Falsterbo med förhoppningen om skön easy-going-tillvaro.

Falsterbo i mitt hjärta

Falsterbo behöver nog ingen närmare presentation som lokal betraktat. En klassisk fågelokal. Alla har vi våra fågelminnen från Falsterbo och de flesta utgörs nog av minnesvärda dagar med rovfåglar över Ljungen eller massivt utsträck av tättingar och ringduvor över Nabben eller för egen del som väldigt ung: nakna kvinnor i strandrågen på väg ut mot Revlarna. Ett pärlband av minnen sedan mitt första besök tillsammans med min idol Staffan Widstrand den 20 september 1975. En minnesvärd dag på Ljungen med 13 arter rovfågel. Aftonfalk, brun och röd glada i topp. Röd glada på den tiden var väldigt ovanlig och på ruinens brant som häckfågel i Sverige. Svårt att tro idag.

Under åren i slutet av 70-talet var det en tradition bland oss i Järfälla fältbiologer att dra till Falsterbo och skåda fågel i några veckor innan skolstarten i augusti. Man hyrde cykel på macken i Skanör och tältade i Falsterbo stadspark. Tälten stod uppslagna hela tiden. Det var en annan tid. Och Annas bageri som många förknippar med det förträffliga (eller bedrägliga) fiket i Ljunghusen låg på 70-talet i Skanör, intill biblioteket. Fika med nybakade wienerbröd var rutin. Alla fantastiska rovfågeldagar på Ljungen flyter ihop med dagar av senare datum när det blev inne att alternera Ljungen med Kanalen och Ängsnäset. Alla örnar av olika valörer och svarta storkar man sett under fem decennier. Lätt att förlora sig i nostalgins flodfåra och beträffande Falsterbo är strömmen av minnen strid och underbar.

Nåväl, tillbaka till nuet eller snarare sentida minnesbilder som jag nu försöker omvandla till text. Redan under planeringsstadiet var en längre vistelse i Falsterbo i augusti/september 2025 givet. Dels för dess potential att generera spännande fågelarter, dels för rovfågelsträcket och dels för atmosfären och det sociala inslaget. Jag blev i Falsterbo från 10 augusti till 24 september utöver några avstickare inåt Skåne och en

minnesvärd tur upp till Kullen. Vistelsen i Falsterbo var fantastisk på många sätt. Behaglig och soft skådning och man rör sig inom ett begränsat område. Man har allt man behöver inom en behaglig radie och cykling är att föredra. Fina cykelvägar kors och tvärs på halvön. Exempelvis den fina gamla banvallen mellan Skanör och Höllviken, de suveräna cykelstigarna på båda sidor av Flommen med fördelaktigt ljus både morgon och eftermiddag och så den nyligen uppförda skyddsvallen som funkade för cykling och bjöd på grymt span utöver de vidsträckta fälten upp mot Knösen. Härlig stämning på näset i augusti med liv och rörelse. Falsterbo lever upp. Folk cyklar omkring i badrock och Falsterbotofflor. Fascinerande att se hur badgäster och semesterfirare tunnades ut alltmer när augusti övergick i september. Glasshak bommade igen och restaurangernas öppettider i Skanörs hamn förlades till helgerna. Inte för att jag hängde där men passerade på cykelvägen och brukade tvättade hojen i hamnen. Och vilket fantastiskt år med björnbär.

Jag fick rätt snabbt in en slags dagsrutin. Alternerade mellan några tältplatser i den fina luftiga tallskogen mellan banvallen och bilvägen längs Ljungen. Skötte det snyggt. Ner till Nabben på morgonen och ett antal timmar där. Därefter vanligen till Skanör och lunchlåda från ICA som hade suveränt urval varje dag. Vidare till Ljungen/Kanalen om det var termik och fördelaktig vind, annars Flommen-Knösen-Ängsnäset. Satte mig ofta en timma i "uterummet" på Skanörs bibliotek med WiFi. Softade och redigerade bilder. Och på väg till nattlägret plockade jag alltid en burk full med björnbär längs banvallen. Det var så mycket björnbär att jag hade det till frukost i en månads tid. Drog in till Malmö ett par gånger, varav ena gången med skådarvännen Raul Vicente för att kolla ett grymt band (Boko Yout) på Malmöfestivalen. Skön stämning och god latinomat. Variation förgyller.

Träffade fantastiskt mycket skådare under min tid i Falsterbo. Nya bekantskaper liksom gamla vänner. Redan första morgonen på Ljungen lärde jag känna den italienska Lundaskådaren Davide och träffade längre fram hans cykelfrälsta fru Viola. Vännerna från Järfällaligan var nere ett par vändor. Jesper tittade förbi liksom Bernt på cykel. Hade nöjet att träffa många gamla skådarvänner från förr i och med Falsterbo Bird Show. Vännerna Kalle Sjölund bjöd på husrum, tvätt och dusch och det blev en del skådning tillsammans. Kalles tjej Lena bjöd dessutom på egengjord björnbärgsglass som placerade sig på delad andraplats på min glassrankinglista. En tacksamhetens tanke till Björn Malmhagen och Falsterbo fågelstation som lät mig duscha, tvätta och ställa cykeln på stationen.

Nabben var på något sätt skådningens kärna där Mattias, Måns, David E, Tomas, Bengt och många fler var ett stående inslag. Ett privilegium att få skåda med dessa vassa herrar. Faktum är att Nabben gav bäst utdelning under hela min vistelse inkluderat flera helt fantastiska rovfågeldagar med mindre och större skrikörnar, dvärgörn, 10-tal stäpp- och en handfull ängshökar och dagar med 20-30 brunglador samt guldskorn som rosenstare, svarthuvad mås, fjällpipare, smalnäbbad simsnäppa, pungmesar, nötkråkor och fjällabb. Ja, och alla dessa tusen utsträckande svartmesar! Hade oflyt och missade tre tunga arter inom några få dagar, då jag av olika anledningar valt bort Nabben. Var rätt sänkt och modstulen men fick bra pepp från vänner och så vankades det västlig kuling i mitten av september. Det var faktiskt skönt att lämna Falsterbo och cykla upp till Ulf och Ingar i Lerberget för att sedan hänga in äventyrets mest osannolika och häftigaste art från vindskyddet på Kullen: Större lira! Efter två fina dagar på Kullen tillbaka några dagar i Falsterbo med ett par fantastiska rovfågeldagar på Nabben som fin och värdig avslutning. Dags att tänka på refrängen. Vemodigt avsked innan jag ställde in siktet på Öland. Kanske bättre lycka där. En och en halv månad i Falsterbo hade bara genererat tre nya årsarter, vilket ju var under förväntan. Dessutom konstant högvatten varför utbudet med rastande vadare var förvånansvärt lågt. Å andra sidan en helhet fantastisk, social och njutfull vistelse. Lärdom till mitt nästa besök i Falsterbo (september 2026): Nabben är platsen där det händer, Falsterbos epicentrum.

Delar av järngänget på Nabben

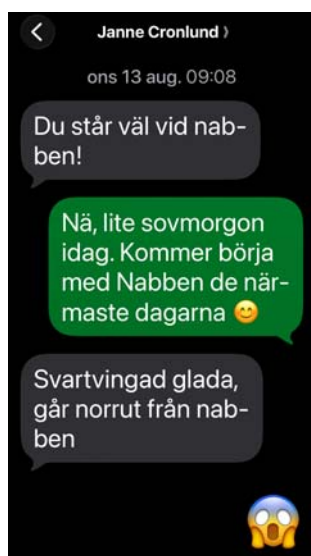
Besök i dipparnas djupa dal

Vistelsen i Falsterbo var lite som VM-sommaren 1994: sol, varmt och livet på topp. Gräva guld i Falsterbo? En och en halv månad i Falsterbo borde rimligen generera en del arter som i slutändan gör det möjligt att nå 300 arter under mitt Green Big Year. Det var i alla fall min förhoppning. Det är också svårt att veta vad som är realistiskt att förvänta sig när man gör ett Big Year på cykel. Ingen har gjort något liknande tidigare. Som cykelskådare plockar man de arter som kommer i ens väg. Trots relativt mager majvistelse på Öland gick jag in halvtidsvila med 273 arter i bagaget, vilket får anses som väl godkänt.

Från det att jag lämnade Torshälla den 18 juli och fram till 6 augusti rullade det på bra med ytterligare sju nya årsarter. Mötte upp goa skådartrion Janne, Svedis och Görre från Järfälla vid Rockarpskorset den 8 augusti. Vi drog vidare till utsikten från Slätterödsvägen några kilometer sydväst om korset. Och vem stod där om inte Torsson-basisten Dan Persson. Nyss satt vi samman på Kullen. Tyvärr drog han lite för tidigt. Mindre skrikörnen kom glidande. Najs, årsart #281. Trist för Dan men föga visste jag då att min egen dippresa strax skulle ta sin början. Men där och då stod vi och dividerade om vi skulle ta Falsterbo nästkommande (lör)dag eller på söndag. Janne kollade Windy och termik och föreslog lördag. Men av någon oklar anledning bestämde vi oss istället för söndag. Och vad hände på Ljungen nästkommande dag? Kejsaren bland örnar kom på besök. Vi var ju inte ens nära, så det blev mest en axelryckning och "Jaja, tänk ändå..."

Jag anlände till Falsterbo den 10 augusti. Började med en latte och bakverk på Annas bageri i Ljunghusen. Avlöste Järfällaligan. Fin dag på Ljungen. Raul var där. Blev en eftermiddagsfika med Bertil J på Annas. Jag förstår vad ni tänker: "Undra på att han missar arter, han fikar och äter glass mest hela tiden!"

Morgonen den 13 augusti är inte mitt stoltaste ögonblick i skådarkarriären. Blev lite sovmorgon och jag valde banvallen mot Ljunghusen och Annas bageri istället för direkt till Nabben. VEX-larmet i tyst läge. Fick mess från Janne Cronlund: "Du står väl vid Nabben!" Allt sker på några sekunder. Kollar VEX. Panik. Svartvingad glada! Sträckförsök vid Nabben. Drar norrut längs Flommen. Andas djupt och försöker tänka klart och strategiskt. Sydostvind. Är den på retur så borde chansen vara som störst att ta den från västra delen av Kanalen. Den svartvingade passerade Storevångskolan. Väntar och väntar vid Kanalen. Inga fler larm. Drar till Skytts hage med bra span över Ljungen och banvallsskogen. Ger upp efter ett par timmar. Den inre dialogen fortsätter: "Niklas, fan vad amatör-mässigt! Ta sovmorgon och börja dagen med en fika på Annas, utan att ens ha något att fira. Kör du Big Year Fika & Glass, eller? Sumpa en

Mindre skrikörn

drömart som svartvingad glada!" Den felprioriteringen svider fortfarande kan jag meddela.

Livet går vidare, vare sig man vill eller inte. Gode vännen Jesper som jag bott en del hos i Skärlöv på Öland hade vägarna förbi. Blev en trevlig förmiddag på Ljungen. Glest med skådare. En ängshök drog förbi. Några falkar låg över Banvallsskogen. "Lärkfalkar" hörde jag från några skådare en bit bort. Tog in dem i tuben: lärkfalk, lärkfalk, WTF... en falk med blågrå vingovansida och apelsinfärgad skalle: "Misstänkt affe Jeppe". Falken drar ner och vi hittar inte på den igen. "Fuck!" För kort obs. Jag vill ha 100%-obsar. Var bara att glömma.

Den 6 september var det byst med skådare på Nabben och vid Fyren. Falsterbo Bird Show. Många kända ansikten och flera skådare som jag inte sett på många år. Socialt och trevligt. Det började bli dags för rovfågelspan men var skulle man stå utifrån rådande vindläge? Ljungen, Kanalen, Ängsnäset eller Nabben? Jag valde Ljungen med några vänner. Så kom larmet: "Svart stork mot SV utanför södra delen av Falstebokanalen!" Lät inte som en lovande riktning för oss på Ljungen. Mycket riktigt. Petter som stod på Nabben hittade den långt ut över havet söder om Måkläppen. Inte mycket att göra. Bara oflyt att stå på fel plats. Synd på en så jäkla läcker fågel.

Tre dagar senare upptäcks en större piplärka vid Ribban söder om Malmö. Vad fan, bara att hoja dit. Hängde in en ung stäpphök på vägen. Letade större pip utan framgång. Larm på VEX: Aftonfalk vid fyren i Falsterbo. Jaha, bara att hoja ner till näset. Är på banvallen när David E har affen vid Flommens golfklubb. Anländer tio minuter senare. Hela Falsterbomaffian är där, men inte aftonfalken. Hojar runt i ett par timmar och letar men icke. Arten fortsätter att gäcka.

Dagen efter står jag med Mattias och David och blir belönad med en ung rosenstare som drar ett par varv över Nabben. Det finns uppenbarligen någon slags rättvisa i (fågel)världen. Men lyckan var kortvarig. Morgonen därpå föll regnet. Drog mig i sovsäcken. När regnet upphörde och jag packade ihop tältet sträckte en större piplärka ut över Nabben. Nästa morgon var jag uppe tidigt. Hård vind från väst. Byst med folk på Nabben och intill vindskyddet, valde istället att ställa mig i lä väster om fyren för att kunna höra tättinglåten bättre. Efter en kvart kommer larmet som fick falluckan under mina fötter att släppa: "Amerikansk sjöorre med några sjöorrar, norrifrån på några hundra meter utanför Nabben" FAN! Oflyt, bakslag, fiasko, motgång, ja, synonymerna är många när man träder in i dipparnas djupa dalgång. Det blev en mentalt deppig dag. Fick tröst och pep från skådarvänner. Varför låter jag mig påverkas så emotionellt av missade arter och den där jakten mot 300. Skådning ska ju vara kul! Ja, varför håller man på?

Triss i liror och ekoädel-X

Söndag den 14 september. Det vankades hårda vindar från västsektorn. Dags att kasta av sig offerkoftan och lämna dipparnas Falsterbo bakom sig och ge sig av mot Kullen. Tog en fika på Gateau i Höllviken i väntan på att regnet skulle ge sig. Latte och toscakringla.

Cyklade förbi Gessie ängar och Klagshamn. En del ägretter, skäggmesar, turkduvor och annat smått och gott. Molntäcket sprack upp. 23 grader. Stannade till vid en Augustavagn vid Ribban. Inga gelatosmaker som retade smaklökarna. Drog genom Malmö utan missöde. Spanade efter aftenfalk vid Alnarp.

Rullade norröver i sol och sned medvind. Njöt. Precis vad jag behövde! Miljöombyte och en lång skön dag på hojen. Så skönt att få trampa ur uppdämd rastlöshet. Falsterbo kan göra en smått förslappad. Jag bad en bön om att passagen genom den lilla pittoreska kustbyn Fortuna skulle bringa lycka kommande dagar.

Fina Kattegattleden längs kusten från Helsingborg till Lerberget bjöd på en underbar avslutning. Fantastiskt kvälljus! Jag blev påmind om essensen i detta mitt cykeläventyr. Att uppleva och uppskatta äventyret i stort. Jakten på arter är sekundärt, men det är inte alltid lätt att leva som man lär och ger sken av. Man behöver bli påmind.

Kom fram till Ulf och Ingar strax efter sju på kvällen. Alltid lika trevligt att vara hos dem. Tappat räkningen för deras gästfrihet. Ulf hade dragit ihop en ljuvlig laxpasta och Ingar bjöd på en egenkreerad glasstårta med dajm på marängbotten. Sen och trevlig kväll. Ulf och Ingar skulle iväg till dottern med familj i Jämjö, så Ulf kunde dessvärre inte medverka på stundande havsfågelsejour. Med skämtsam gliring sa jag till Ulf att det tidsmässigt är perfekt läge för större lira, men det fanns givetvis ingen som helst övertygelse bakom mina ord.

Låg i sängen på övervåningen och summerade dagen ifråga, som successivt banat väg för en positiv sinnesförändring. För varje mil fylldes kroppen alltmer av glädje. Att vara på färd, insupa intryck, rörelsen, rytmen och umgås med goda vänner. Och förväntan i luften. En annan typ av skådning, en mer meditativ och älskvärd skådning. Havsfågelskådning. Inget alarm ställt för morgondagen. En skådarfri måndag väntade medan Ulf och Ingar drog iväg till Jämjö.

Tisdag morgon den 16 september bjöd på ihållande regn. Drog iväg vid åtta. Kom en del regnbyar på väg till Kullen. Kom ner till mistluren och vindskyddet kvart i tio. Inte en skådare på plats! Inte ens Viken-skådaren Dan Persson som annars är ett stående inslag på Kullen när det blåser upp från västsektorn. Nähä, får väl slita på egen hand.

Havssulor drog förbi på löpande band i den hårda sydvästblåsten. Ett par storlabbar passerade första timmen. Klockan 11:18 kom första gråliran, hyfsat nära, medelavstånd, det vill säga tacksamt avstånd när det kommer till havsfågelskådning i Sverige. Men havsfåglar kommer oftast bra vid Kullen och när man väl hittat dem är de ofta lätta att följa. Hade filmat havssulor och storlabbarna så gråliran fastnade enkelt på film.

En överjävlig regnfront med monsun och stormbyar passerade vid lunch. Tack och lov hade jag lä av vindskyddet, även om taket inte höll tätt utan läckte rejält. Därefter vred vinden till väst, 11-13 m/s.

Klockan 13:30 kom grålira nummer två. Riktigt fint och förevigad på film. En kvart senare hittar jag en avvikande fågel en bit ut i "lirstråket" i nordost med gattet mellan Hallands väderö och Torekov i fjärran. Kontrasterande framparti typ gammal fjällabb. Tog några sekunder innan jag faktiskt insåg vad jag faktiskt såg: Större lira! Shit! "Lugn, Niklas, lugn" Har ju sett några tusen sträckande under några besök i Porto Moniz på Madeira. Svår att förväxla med någon annan lira på hyfsat – och även större – avstånd. Tack och lov att adaptorn var monterad på mobilen samt att jag hade övat in mig på grålirorna, storlabbarna och havssulor. Nerver och adrenalin hyfsat under kontroll. Bara att filma. Över en minut våt sanndröm på film. Större liran passerade på fint avstånd mot västsydväst. Vad har jag just varit med om? Många är fågelskådarna i Sverige som drömmer om att få se en större lira i Sverige, men det är en sak att drömma och en annan att ha en realistisk förväntan.

Plockade snabbt ut några stillbilder från filmen. Ringde Johan Mellquist, som larmade ut liran på BA (Bird Alarm). Måns Karlsson hörde snabbt av sig med gratulationer. Mailade över filmen till Måns, som tyvärr blev hårt komprimerad av Gmail. Han la upp den på sitt Youtube-konto som jag kunde länka till från Artportalen. Gratulationer strömmade in. Förutom en obs till havs utanför Orust nära territorialgränsen 2022 sågs arten senast den 30 september 2016, även då från Kullen. Detta fynd var således det 21:a i Sverige.

Skådade på med ett sjukt påslag av endorfiner och dopamin. Kvart i fem passerade en mindre lira. Wow! Triss i liror. Har bara hänt mig en gång tidigare, den 31 augusti 1984 (grå, mindre och balearisk lira). Vid 17-snåret kom en skådare fram till vindskyddet. Jag hade fått indikationer från Johan om att någon larmat grålira från Kullen och som jag utgick satt nere vid Mårten Müllers klippor. Mycket riktigt, han hade suttit nere vid klipporna men bara sett en grålira och en kustlabbar, missat övriga liror och storlabbarna. Frågade varför han suttit nere vid klipporna i och med regnskurar och det överjävliga monsunregnet som passerade vid lunch, men fick aldrig någon begriplig förklaring. Frågade aldrig om färgfas på hans kustlabbar.

Vilken minnesvärd dag! Tva nya arsarter och tre tunga ekoädel-X. En jävligt skön revansch med tanke på den foregaende veckan med tre missade arter i Falsterbo. Alla dessa val... men denna gång gav val av plats utdelning och högkaratig sådan.

Spanade fram till 18:15. Tog sedan cykeln mödosamt upp till fyren och cyklade den lilla biten till rastplatsen vid parkeringen och slog upp tältet där. Snackade med David E, som tänkte köra havsfågelspan kommande dag men var ambivalent: Kullen eller Kattvik?

David, Petter, Raul och några till valde Kullen medan andra skådare valde Hovs hallar, Tjällran och Yttre Kattvik. Skådarna på de senare lokalerna belönades tidigt på morgonen med en större lira, förmodligen samma som min på Kullen dagen innan. Jag led med mina skådarvänner på Kullen.

Smickrande nog korade redaktionen i *Anser* min observation av större lira som höstens upptäckt i Skåne, [se artikel](#). Kolla gärna in videoklipppet "[Triss i liror](#)".

Grym artstreak på Öland

Dipparnas tid är inte förbi om ni trodde det. Skeenden är lite flytande och överlappar berättelserna. Även om jag fick en storstilad och mentalt välbehövlig revansch på Kullen efter dibbdebaclet i Falsterbo var historien inte färdigskriven. Mina två sista dagar i Falsterbo, 23-24 september, bjöd på fantastiskt rovfågelsträck. Två heldagar på Nabben med järngänget. Mindre och större skrikörn, dvärgörn som drog ut på tredje försöket. Röda och bruna glador en masse. Och givetvis en ung aftonfalk på väldigt hög höjd mot blå himmel. Bara tre skådare fick in den och precis när jag skulle ta den i Mattias tub så kom vindskyddets tak ivägen. Vad kunde jag göra annat än att småle. Bara så tragikomiskt. Herren tar och herren ger, som man säger i en annan bransch.

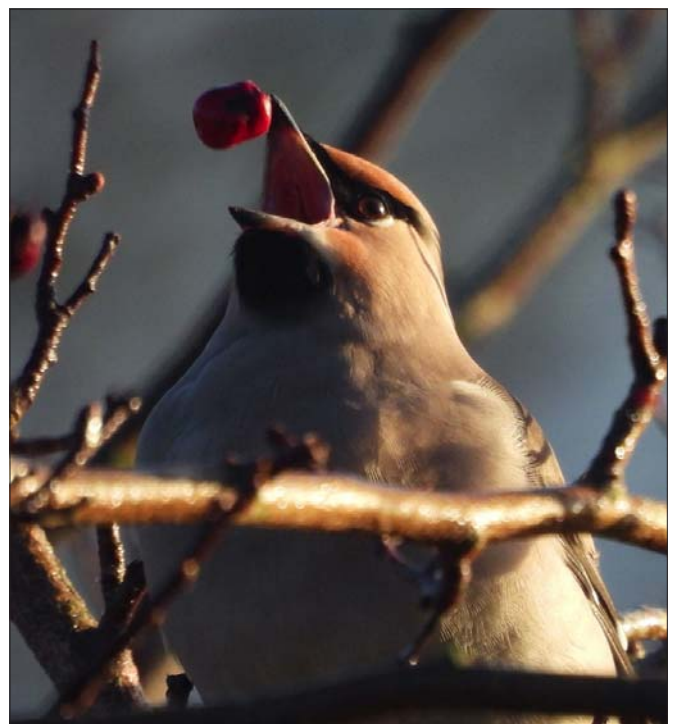
Lämnade Falsterbo på eftermiddagen den 24 september. Stannade till hos Janne och Pirjo i Hörte. Cyklade de 42 milen till Revsudden på 3 1/2 dag och drog nästan igenom hela Blekinge på en dag. Väder och vindprognosen för överfärd med Görans roddbåt såg bra ut den 28 september. Rodde över från Revsudden till Stora Rör tidig morgon. Riktigt trivsamt roddtur. På dagen fyra månader sedan jag lämnade Öland, då med poliseskort över bron. Firade överfarten med Göran på "Mormors Stenugnsbageri & kaffestuga" i Stora rör. Sedan direkt till Berra och Eva i Alby. Alltid lika trevligt att träffa dem. Och katten Gibson. Stillsam eftermiddag och kväll. Fram med den kvarlämnade utrustningen sedan i våras. Det är höst. Ompackning.

Vaknade till en solig men höstkrispig morgon. Jaha, får se vad Öland kan bjuda på. Och vilken rivstart på vistelsen det blev. Hann inte mer än sex kilometer innan det var dags för ett stopp och spana av fälten strax norr om Skärlov. En del pipare, lärkor, stenskvättor och starar som födosökte. Man vet aldrig vad som kan dölja sig i en flock pipare. Eller i en starflock för den delen. Bara ljungapipare. Svepte vidare... men fan vilken ljus stare. Wow, ung rosenstare! Snabb fotodokumentation och ut på Ölands-Band. Tog inte många minuter innan första skådaren var på plats och snart även halva Naturbutiken. Inte ny årsart men väl ekoädel-X.

Därefter följde ett grymt streak med hela sju nya årsarter på sex dagar i rad. Fantastiskt flyt, minimala avstånd och högst samarbetsvilliga arter. Hittade en egen tajgasångare, i Douglas Gustafssons trädgård medan han var ute och letade efter just tajgasångare. För att förtydliga den minimala insatsen gällande avstånd och ansträngningsnivå så cyklade jag 31 mil dessa dagar, vilket gör 44 cyklade kilometer per art, primärskådning inkluderat. Men jag kan intyga att jag slet som ett svin från Trib erga läge ner till Mellsta by i kuling från sydost. Vad gör man inte för en prärielöpare. Hann tillbaka till Alby i en handvändning innan regnet och utlovad middagsbjudning.

Tänk vad snabbt saker och ting kan förändras. På pappret och mentalt. Innan Öland kändes 300 arter rätt så avlägset men på knappt en vecka hade läget plötsligt förändrats radikalt. Från 286 till 293. Och så bergstajgasångare några veckor senare. När jag lämnade Falsterbo tänkte jag, ärligt utan efterkonstruktion, att kommer jag upp i 290 arter på mitt Big Year kommer jag vara supernöjd. Plötsligt var 300 arter inom räckhåll, men

att stå på 294 och få in sex arter till när november närmar sig kräver en del flyt. Jag körde en del sträckskådning från min favoritlokal Trib erga läge och även Stora rör med hopp om att få in någon islom eller bredlabb. Båda lokalerna bjöd på flera härliga dagar, särskilt Trib erga med upprört hav och vind från sydost. Dvärgmåsar och bergänder som slickade udden. Vad mer kan man begära? Kanske ett fik som kan erbjuda riktig latte 10 meter från ett eminent vindskyd, såsom i Stora rör. Där lärde jag känna Ragnar Gustafsson. En positivt skön skådare på 80 bast. Mer socialskådning på Stora rör medan Trib erga läge erbjuder enskildhet när så önskas. Hursom, det blev rätt fågel- och skådartomt på Öland efter mitten av oktober. Planen hade varit att lämna Öland en vecka innan månadsskiftet. Man vill inte bli fast på ön. Blåst gjorde överfart omöjlig och sedan var Göran hemma i Väse. Att cykla över bron ännu en gång var uteslutet. Detta blev ett stressmoment som tog fokus från skådningen. Väder- och vindprognoser som inte stämmer. Lyckades engagera vännen Håkan i Mörbylånga att transportera båten. Planen var att ro över till Revsudden morgonen den 3 november med måttlig sydvästvind. Men från ingenstans adderade SMHI dimma. Fuck! Det hela är en story för sig, mentalt krävande men med ett lyckligt slut. Vi beslöt oss för att köra direkt, på eftermiddagen dagen innan plan. Gråtunga moln från sydväst och många gråsäl ut i sundet. Sälhuvuden som plötsligt dök upp en eller två meter från båten. Tänk flera gånger: "Bara inte någon får för sig att båten är en ypperlig viloplats!" Vilken otrolig lättnad att vara över på fastlandet! Utan Håkans hjälp med transport och Görans hjälp på distans liksom några locals involverade i Trib erga hade roddturen aldrig blivit av där och då. Man kan bara spekulera i hur fortsättningen då hade tett sig, vilket dock är ovidkommande. Det jag alltid kommer bära med mig är all den hjälp jag fått längs vägen på mitt äventyr. Alla som välvilligt ställt upp utan minsta tveksamhet eller knussel. Tacksamheten är bestående. Tack alla!

Slutspurt på Västkusten

Ursprungsplanen vara att cykla från Revsudden till Halmstad efter avklarad uppdrag på Öland, men en vecka tio dagar tidigare än vad som nu var fallet. Väl i Halmstad hade jag ingen plan mer än att hålla mig mellan Laholm och Varberg, primärskåda och bara vara i stand-by-läge ifall någon rar art dök upp eller om det vankades havsfågel. Men beroende på försvårande omständigheter var tidsplanen försenad, men så länge det finns fågel att skåda vad gör väl då en vecka hit eller dit? Eller som Johan M uttryckte det: "November är det nya oktober".

Färden från det ypperliga boendet La Casa Klippan i Rockneby västerut genom Småland var överraskande vacker. Höstfärger och rogivande tystnad. Noterade tjäder och orre. Isterband och dillstuvad potatis i Linneryd. Raggmunk med fläsk i Ljungby. Rena gormandtrippen. Behövdes i rådande Manchesterväder. Cyklade i regn en hel dag och slog läger i ett halvdant vindskydd med en brits smalare än liggunderlaget fem mil från Halmstad. Regnet strilade. Man är glad för det lilla. Ett par timmar tidigare hade jag fått mess från Johan gällande blek tornseglare i Halmstad. Var bara hålla tummarna att seglaren var kvar. Messade Tommy och Ilona på kvällen. Vaknade upp till en fin morgon. Härlig regnfri cykeldag. Körde på bra mot Halmstad i fint medlut och täta pep-sms från Johan. Hittade till slut fram till "lokalen" och hittade seglaren själv tillsammans med en annan. Vi stod på "fel" plats. Snart anslöt även Ilona och Tommy samt Micke Nord. Blekseglaren födosökte och visade upp sig fint. En timma senare var seglaren borta och sågs inte mer. Tänk om jag rott över Kalmarsund en dag senare som planen var? Tänk om jag stannat till på bageriet "Inez & Greta" strax innan Halmstad? Alla dessa "tänk om...". Hojade vidare till Ilona och Tommy i Falkenberg. Härligt att umgås med dem och att få lyssna på historier från någon av deras resor.

Den bleke i Halmstad. Foto: Tommy Ekmark

Ja, sedan följde en härlig slutspurt på Västkusten. Tänk, där jag cyklade 31 mil för att få in sju arter på sex dagar på Öland blev resultat på Västkusten 50 mil för fyra arter på fem dagar, men det var det värt! Missade den gråhuvade sparven. Var där dagen efter, men vad hjälpte det? Inte en art jag deppar över. Åter till planen. Hade redan på Öland checkat info i Artportalen på hur länge

den återkommande ringanden i Hullsjön utanför Trollhättan brukar stanna eller snarare när den brukar försvinna från lokalen: +- en vecka i mitten av november. Blev lång transportcyklning till Hullsjön. Slaggade i ett riktigt sunkigt fågelgömsle vid Hullsjön. Disig morgon. Hittade ringanden snabbt i en stor flock brunänder. Tacksamt! Stannade till i Trollhättan för en delikat hotellfrukost. Behövde ladda inför färden mot Orust och större turturduvan. Nådde området på kvällen. Väldigt svårt att hitta en tältplats men till slut en liten plätt på stranden vid Boxviks kile, tre kilometer från Lotta Bergs kåk och större turtur. Vaknade till dis och fint duggregn. Snabb frukost, packa ihop och iväg. Hörde en kungsfiskare i Rödsvattnet. Tog 20 minuter till Lotta Bergs hus i Röd. Parkerade hojen vid uppfarten, av med rygga och reflexväst. Spanade bort mot fågelmatningen. Fram med kamera. Så det är här (kanske var) duvan håller till. Hade väl varit där drygt fem minuter och plötsligt står större turturduvan där på gräsmattan, var nära att avfärda den som en fasanhöna i skumrasket. Den knallar mot mig. Står stilla och fotograferar. Får mess med "Lycka till!" från Johan. Lite digital fördröjning. Efter typ en kvart kommer Lotta Berg ut, ska iväg med några skådare. Jag tackade henne för upptäckten. Hon berättade att några skådare föregående dag väntat på duvan i nästan åtta timmar.

Efter 40 minuter dök ett trevligt skådarpar (Ingrid och Stefan) från Västervik upp. Givetvis försvann duvan ner bakom slänten bara en minut tidigare. Det var deras fjärde försök på duvan på tre dagar. Och här kommer jag och får se den efter fem minuters väntan. Som vännen Hubbe uttryckte det: "Du tycks stå i positiv förbindelse med en högre makt". Nå, efter fem minuter hittade Ingrid duvan uppe i ett träd. Skådarparet blev givetvis överlyckliga. Blev en trevlig samtalsstund med duvan hela tiden i blickfånget. Jag kan bara konstatera att trots dippstreaket i Falsterbo har jag under hela äventyret har jag haft otroligt mycket mer flyt än oflyt, om man för ett ögonblick ska begränsa äventyret till enbart fåglar.

Klädesholmen

Vidare söderut mot Tjörn. En av de härligaste stunderna på hela äventyret var fem dagar havs(fågel)span från vindskyddet på Klädesholmen. Sov två nätter i vindskyddet och två nätter hos vännerna Kristoffer och Jessica och alla deras djur på Tjörn. Underbara dagar på Klädesholmen. Belönades med en förbisträckande svartnäbbad islom (#299).

Vore ju skit att falla på målsnöret. Visste att det sedan en vecka tillbaka fanns minst två sibiriska knölsvärter i Laholmsbukten. Men för att hitta en knölsvärta bland tusentals svärter och sjöorrar krävs lugnt hav, tålamod och flyt. Bukten är stor. Vindprognosen såg bra ut för måndagen den 17 november. Men att lita på SMHI fyra dagar framåt? No way! Bokade hursomhelst boende på Solstickan i Mellbystrand. Två nätter utifall... Cyklade söderut. Stannade över hos Ilona och Tommy. Kom fram till Solstickan sent söndag eftermiddag. Installerade mig och laddade för målgång.

Upp tidigt den 17 november. Kollade smhi. WTF, ändrad vindprognos. Från gårdagens utlovade svaga vindar halva dagen, så var prognosen nu en timma eller max två med svag vind sedan tilltagande från nordväst. Inte mycket tid att spela på. Tog fem minuter att gå ned havet. Ställde mig på första sanddyn. Grådismulet. En front på ingång över Bjärehalvön. Kavlugnt grått hav. En del havssulor som snurrade. En hel del svärta och sjöorre 500-600 meter ut. Bara att tråla, långsamt och metodiskt. Och ta mig fan, efter blott tjugo minuter, så hittar

jag den eftertraktade knölsvärten. Kan knappt tro att det är sant! Det var huvud- och näbbprofilen mot grått hav som avslöjade den. Inte den vita Nike-logon vid ögat. Yes! Försökte filma med full zoom genom tuben. Resultat: en kort kass sekvens. Men man ser vad det är. Vilken känsla. Eufori och en lättnadens tomhet på en och samma gång! 300 arter! Messade Johan Mellquist som la ut obsen på BirdAlarm.

Gick 100 meter norrut för att försöka se den bättre mot mörkt hav. Korkat. Hittade inte på den igen. Och så kom solen. Fortfarande fin lugn sjö 3-400 meter ut. Gick tillbaka för bättre medljus. Fick snart sällskap av legenden Ragnar Gustafsson, som var på väg hem till Öland efter ett besök hos döttrarna i Göteborg. Bilen fullastad med glass. Bara en timma efter upptäckten hade vinden tilltagit ordentligt, vilket i kombination med hårt ljus gjorde det svårjobb. Melanittorna försvann i vågdalarna, ögonen tårades och begynnande värmedaller på det. Ingen knölsvärta stod att finna.

Ragnar hade kommit förbi enkom för att gratulera mig och bjöd på fika som avnjöts i soldränk strandråg. Härligt med goa skådarvänner!

Två legendarer i Mellbystrand 17 november

Stannade ännu en natt på Solstickan. Firade blygsamt. Blandade känslor. Gratulationer strömmade in. Snackade med Naturmorgons Mats Ottosson. Så skönt att helt kunna släppa de senaste veckornas fokus på arter och hädanefter bara ägna mig åt den typ av skådning jag uppskattar mest: primärskådning. Hälsade på Tommy och Ilona en sista gång innan hemfärd. Det blev några fina dagar på Onsalahalvön och Mönster innan jag beslöt mig för att trampa hemåt och hälsa på en del vänner längs vägen. Fantastiskt cykling och varmt. Kom hem den 2 december. Kände inget sug på att dra på ökenstenskvättan i Uppland eller vitryggig i Gysinge. Jag var klar. Det var det!

Poesi för kroppens depåer

Långa dagar på cykeln, dag efter dag, i med- och motvind, kräver av förståeliga skäl energi. Inte bara näringstät energi utan även sådant som tillfredsställer smaklöckarna och håller humöret uppe. Hemmavid är jag rätt noga med vad jag stoppar i mig. Det blir då 60-70% vegetariskt, gröna drinkar, specialgröt, närodlat från Alnö och Solby gård när det är säsong. En och annan glass och alptopp från Amarant blir det förstås. Så har det väl sett ut på det stora hela i mer än 15 år. Inget fanatiskt eller detaljstyrt, bara en relativt sund livstil utifrån det aktiva liv jag lever. Att ge sig ut på ett nio månader långt cykeläventyr var en smärre prövning för min annars rutinmässiga kosthållning. Min egentillverkade specialgröt löstes genom att jag skickade iväg stora lass till vänner runt om i landet för upphämtning längs färden. När det gäller lunch och middagar blev jag en rullande opportunist och fick pausa min vegetariska hållning. På tidigare cykeläventyr i Sverige och Baltikum har pulvermos varit en konstant basvara. Det finns mycket som funkar med pulvermos: fet och proteinrik öl- eller lufttorkad korv, tonfisk i olja, fårost, tofu eller ibland kalla processade köttbullar. Till lunch blev det ofta laktosfri kvarg, vilka finns i goda smaker och har hög fetthalt till skillnad från många "vanliga" kvargsorter som har 0% fetthalt. Långa dagar på cykeln innebär regelbundet energiintag mellan fruskostgröten och middag på kvällen. Det blev ett par kvarg, bananer, glass, fika, enbart grönt från Delibaren på Konsum och Hemköp och avocado. Ett undantag var när jag vistades 1 1/2 månad i Falsterbo, då det blev lagad mat från Ica i Skanör. Lösvikt och fantastiskt gott. Avnjöts i parken utanför biblioteket.

Min signaturrett när det gäller middagar var genomgående Tonfiskmos. Som det låter: Pulvermos med tonfisk i olja, antingen två burkar tonfisk eller en burk och en förpackning fårost plus extra olja. Uppiffat med svart- och rosépeppar. Snabbt och enkelt med bra mix av energi, lättsmält och skonsamt. Poesi för smaklökar och mage. Väl medveten om att kontinuerligt intag av tonfisk på burk inte är helt hälsosamt och framför allt inte etiskt. Necessitas non habet legem.

Med nästan intuitiv regelbundenhet nosade jag upp olika typer av bufféer under hela mitt äventyr. Kvaliteten skiftade givetvis men jag kollade alltid ranking och omdöme när jag googlade. Och jag lärde mig med tiden att de restauranger med buffé (thai-rastauranget undantagna) som har ett delikat salladsbord alltid har riktigt schysst mat. Eftersom jag körde södra Sverige två vändor, vår och höst, blev det återbesök på flera bufféställen. De bästa thaibufféerna i mitt tycke var exempelvis Thai Silk Palace i Kalmar, Guangdong House i Halmstad och Hong Kong i Strömsund. Visst råkade jag ut för några medelmåttiga thaibufféer och den sämsta var utan tvekan Kina Thai i Mora. När det kommer till "vanlig" matbuffé var Kärra Vårdshus (som låg iett industriområde mellan Göteborg och Kungälv) i klar topp följt av Baked & Grilled i Kristianstad och den lite väl överprisade Drottning Öda på Öland. Gemensamt för alla dessa var att de garanterat gick back på mina besök, möjligen med undantag för Drottning Öda. Fördelen med thaibufféerna var att jag kunde plocka med mig rätt många vårrullar att inmundiga på den fortsatta färden.

Det blev även flera svulstiga besök på hotell för att avnjuta grandiosa frukostbufféer. Fördelen med dessa var givetvis att man (snycigt skött) kunde ta med sig en grym matsäck bestående av ägg, mackor och croissanter. Den mest minnesvärda och mest välförtjänta hotellfrukosten avnjöts på Palm Tree Hotel i Trelleborg efter flera energislukande artdrag. Depåerna var helt tömda och magen som ett svart hål. Jag har nog aldrig ätit så mycket under en frukost, som i detta fall varade i två timmar. Dagen efter behövde jag bajsas tre gånger.

Man ska inte underskatta intaget av fikabröd, bakelser och alla finglassar längs färden. Snabba kolhydrater men framför allt ett självklart inslag i en livsnjutares vardag. Tro det eller ej, men i augusti blev jag helt mätt på glass och tog då beslutet att enbart avnjuta finglass när jag hade något att fira, vilket även gällde fika på Annas bageri i Ljunghusen efter en skamsen fadäs.

Oaser för själen

Det kommer väl inte som en nyhet att mitt stora cykeläventyr bjöd på så väldigt mycket mer än bara fåglar, särskilt inte om du som läsare av dessa rader redan tagit del av några stories eller ögnat igenom någon text på hemsidan. Naturupplevelserna och möten med människor ingår givetvis i helhetsupplevelsen. Men sedan har vi det här med välmående. Att vara ute på ett långt äventyr bortkopplad från nyheter och andra distraktioner som hör vardagen till gör något med ens kropp och mentala hälsa. På många långa sträckor genom vissa landskap, särskilt Norrland, är färden förenad med en naturlig ljudbild och bakomliggande tystnad, befriad från mänskliga ljud, rofyllt och närmast meditativ. Med regn och halv storm blir tonläget givetvis ett annat. En för det mesta bekymmersfri tillvaro. Ett enkelt liv på två hjul. Platserna som inbjudit till kontemplation, som jag tacksamt nog har en fallenhet för, är oräkneliga. Det tjänar inget till att rabbla upp en massa namn på dessa platser. Och visst har det funnits stunder där reflektioner av varierande grad och innehåll upptagit tankarna. Men jag tror att jag skött min mentala hygien rätt väl genom att stänga ute de delar som kan tänkas distrahera och förorena min hjärna. Såsom nyheter och sociala medier. Och i skrivande stund, maj 2026, undviker jag fortfarande nyhetsflödet och det är väl bara en tidsfråga tills jag lägger ner Insta, vars flöde jag till 90% inte valt själv. Kvar blir väl bara Strava, men det kan jag leva med. Är väl bara foliehatten som saknas.

Som sagt, oräkneliga är platserna som erbjudit sinnesro och stillhet men när det kommer till reflektioner och eftertanke av mer existentiell karaktär är det framför allt tre platser på min färd som inbjudit till lite mer djuplodande tankar. Inte grubblerier, utan faktiskt tankar med just existentiella inslag. Det är ju inte svaren som är poängen, om nu några sådana tar form. Nä, det är frågorna jag ställer mig själv som är poängen. Nietzsche Holmström har talat.

Jag tänker på stugan intill Långtjärn i Älvdalen som jag fick låna av Lena Eriksson. Jag blev där i några dagar. Som jag njöt. Och det är svårt att beskriva känslan. En genuint god plats. Bara att ta ett dopp i tjärnen utanför. Tystnaden. Mattlummer mot nakna fötter. Alla dessa koppar kaffe i slogboden. De inbyggda gamla sängarna där jag sov och gav upphov till gamla minnen som fallit i glömska sedan barnsben. Så många gånger jag tänkt: "Om jag en gång skriver ännu en bok, en sådan som jag skulle vilja skriva, ja, då är detta stugan att skriva boken".

Sedan har vi Lolles gästhus i Össby ett stenkast från havet på sydöstra Öland som jag tacksamt fick låna. Lolle heter för övrigt Olof Jansson och har en turkos landsvägsracer av märket Bianchi. I slutet av oktober hände det inte särdeles mycket på Öland. Fågelutbudet minskade och skådarleden tunnades ut markant. Dagarna blev kortare, åtminstone den ljusa delen. Rastlösheten steg inom mig. Blåst som omöjliggjorde en roddtur över Kalmarsund och båtägaren Göran som drog hem till Värmland. Strandsatt. Men jag föll snart in i lunken och valde att välkomna situationen som den såg ut. Det finns alltid två val, två alternativ, att angripa en uppkommen situation. Man kan välja att gräva ner sig eller man kan välja att försöka få ut det bästa av situationen. Det blev korta cykelturer och framför allt

promenader längs havet och i närområdet. Jag hade glömt bort hur mycket jag saknat långpromenaderna. Jag tänker inte särskilt mycket när jag cyklar, utan uppmärksamheten ligger mer på omgivningen och vägen. Men när det kommer till promenader så är det något med rytmen och det närmast planlösa i promenaden. Rytmen i tankar och rörelse är synkroniserade. Jag tänker alltid bra när jag promenerar. Och jag fick sällskap flera gånger. Gamle skådarvännen Håkan med hunden Bosse kom över några gånger från Mörbylånga. Härligt och trevligt sällskap.

Slutligen vindsyddet på Klädesholmen. Hur fasen kan en låda i trä med tre gluggar på en klippa som vetter ut mot havet tillnärmelsevis beskrivas som en oas för själen? Kanske är det just det spartanska och totalt avskalade som ger upphov till känslan av frid. Inga interiörer som stör eller pockar på uppmärksamhet. Trots att vindsyddet ligger ett stenkast från bebyggelsen är dess placering avgörande. Man är helt avskärmd från hus och människor och utsikten från vindsyddet vetter enbart mot kobbar och skär, vattnet inomskärs och sedan det vidsträckta havet där utanför.

Jag blev i vindsyddet i fem dagar, som en annan asket. Sov två nätter i vindsyddet och två nätter hos Kristoffer och Jessica på Tjörn. Det var jag och tre möss i vindsyddet på nätterna. Kristoffer joinade några gånger och en dag hade jag sällskap av en skådare från Stenugnsund. Mina tankar i vindsyddets enskildhet kretsade mest kring ursprung. Havet. Allt liv på jorden har sitt ursprung i havet. De fem dagarna i vindsyddet bjöd på skiftande ljus, färger, blankt hav, upprört hav, regn, sol och så förstås en hel del fågel. Familjer med födosökande tumlare förgyllde. Det sved i själen att behöva lämna platsen för en knöl i Laholm.

Lenas stuga vid Långtjärn i Älvdalen

Det var det!

Äventyret 2025 är över och förbi. Kan inte skriva annat än att mitt stora cykeläventyr varit helt fantastiskt och bjudit på långt mer än vad jag förväntat mig. Jag har aldrig gjort något liknande, så vad kunde jag rimligen förvänta mig. Känns märkligt överkligt. Har jag kanske legat i koma i mer än nio månader och drömt ihop en verklighetstrogen dröm? Men ibland är det så att verkligheten överträffar både dikt och dröm. Jag gav mig ut på cykeläventyret med ödmjuk inställning och fast besluten om att färden och upplevelserna var det primära medan fåglarna styrde själva upplägget av färdväg. Så blev det också, med få undantag.

Detta mitt Big Year tenderade med tiden att övergå i en slags Road trip där jag i allt högre grad värdesatte mötena med gamla och nya vänner, naturupplevelserna, det underbara i att vara på färd och uppleva nya platser. Om du har läst några stories i detta dokument kan du inte ha undgått att färden inte enbart varit en rosenskimrande historia kantad av superlativ, nä, även motgångarna har sin givna plats i ett äventyr som detta. En inflammerad högeraxel efter januaritrippen, smärtsamt inflammerade hårsäckar i röven, rökta ben och en obehaglig hjärntrötthet. För att inte tala om snöstorm, orkan och djävulska dagar med motvind och regn. Men aldrig att jag någonsin funderade på att lägga ner, även om jag drabbades av svårartad

hemlängtan uppe i norr. Om ni undrar vad som var tuffast på hela äventyret? Att komma hem! Inte direkt på dagen, men väl efter ett par veckor. Mörkret, instängd i en lägenhet, ta tag i praktiska sysslor, inte längre ha ett jobb med goa kollegor, anmäla mig till A-kassa och AF. Nä, det var en riktigt tuff omställning. När jag nu, i mitten av maj 2026, skriver dessa slutrader vankas nya cykeläventyr. Strax bär det av till Lettland. Ett paradiset för cykelskådare. Och härmed sätter jag slutligen punkt för mitt Green Big Year 2025 och blickar framåt. ¡Ya está!

Direktlänkar till övriga texter i pdf-format:

- ✓ [Full artlista med fakta och reflektioner](#)
- ✓ [Siffror & sånt](#)
- ✓ [Planering och strategi](#)
- ✓ [Cyklar och utrustning](#)
- ✓ [Finglass och gofika](#)
- ✓ [Sova ute – ett fotocollage](#)

- ✓ [Relaterade artiklar och radioinslag](#)

E-post: niklas@greenbigyear.se

